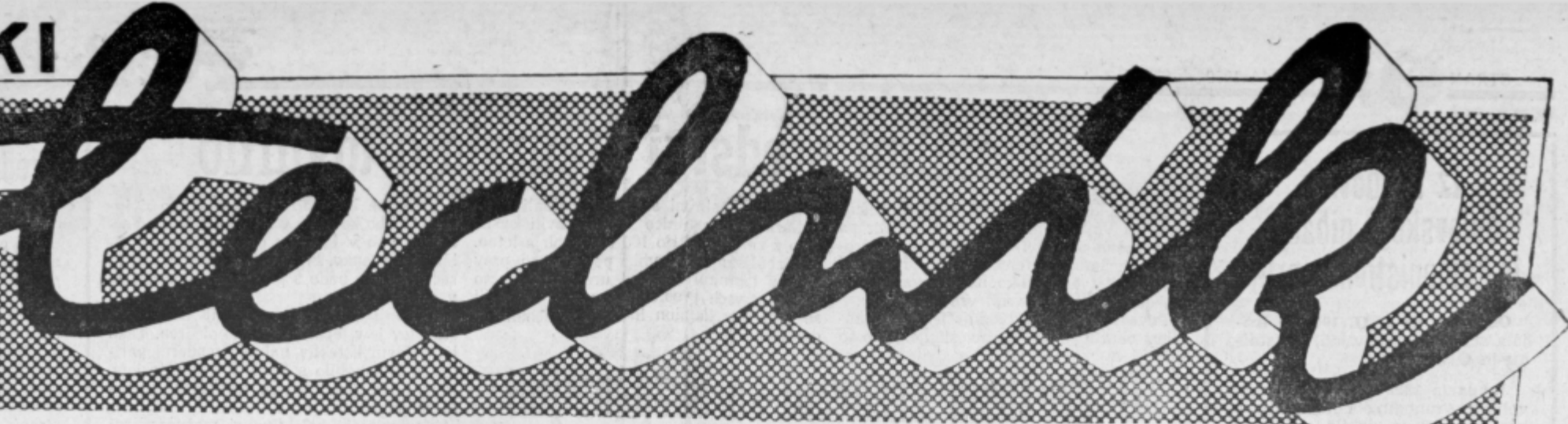

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA CELJSKEGA OKRAJA

Okrajni zbor in zbor proizvajalcev zasedata

V razpravi je predlog družbenega plana za l. 1959

Danes zasedata oba zbora Okrajnega ljudskega odbora Celje. Obrazložitev predloga družbenega načrta in predloga proračuna OLO za leto 1959 sta poslušala oba zbora na skupni seji, razprava in sklepanje o predlogu družbenega plana pa je potekala ločeno za zbor proizvajalcev in okrajni zbor posebej. Poleg odbornikov obeh zborov so se zasedanja udeležili tudi ljudski poslanci, politični in javni delavci ter drugi vabljeni.

Predlog družbenega načrta, ki ga je podal podpredsednik tov. Miran Cvenk, predv. deva, da bo celotni narodni dohodek narasel za 9,1 odstotka, družbeni bruto proizvod pa za 7,6 odstotka. Nadalje načrt predvideva, da se bo fizični obseg proizvodnje v industriji povišal za 6,5 odstotka v primerjavi s lanskim letom, v kmetijstvu pa kar za 13,3 odstotka. To bo mogoče doseči s smotrnejšim izkoriščanjem sredstev, z racionalnejšim zaposlovanjem in boljšo organizacijo dela.

Predlog obravnava tudi investicije, ki naj bi bile usmerjene v izboljšanje tistih panog gospodarstva, ki zaostajajo za zamisljivo perspektivnega načrta za okraj Celje. Predvsem naj bi v tekočem letu investirali v razvoj družbenega standarda, izgradnjo stanovanj, komunalno, kulturno in socialno dejavnost. Na področju stanovanjske izgradnje bo treba doseči čim večjo ekonomičnost, vlagati več sredstev v kmetijstvo, trgovino, gostinstvo in obrt. Da bi bile investicije čim bolj izvedene, bo treba stremeti za združevanjem sredstev gospodarskih organizacij.

Računamo lahko, da se bodo investicijska sredstva v primerjavi s letom 1958 v okviru okraja, občin, gospodarskih organizacij povečala za 41,5 odstotka. Od teh sredstev je namenjeno za negospodarske investicije okoli 2.888 milijonov, kar znaša za 33,3 odstotka več kot leta 1958. Inve-

sticijske naložbe v gospodarske panoge pa naj bi znašale 8.351 milijonov dinarjev, to je za 44,6 odstotkov več kot lani.

Poleg stanovanj, komunalne izgradnje in ostalih negospodarskih investicij izstopa letos skrb za izgradnjo šol. Predvidoma bo okoli 15 odstotkov skladov za negospodarske investicije porabljenih za izgradnjo in popravilo šol. V stanovanjski izgradnji predvideva načrt povprečno ceno stanovanja na 1 milijon in 600.000 dinarjev.

Investicije v industriji so namenjene predvsem nadaljnji izgradnji Termoelektrarne v Sošanju in premogovnikov, nadalje za rekonstrukcijo opekarn ter v pro-

izvodnjo blaga za široko potrošnjo. Kmetijske investicije bodo usmerjene predvsem za izgradnjo živinorejskih objektov, za nabavo plemenske živine, za razširitev hmeljskih nasadov, gradnjo sušilnic, skladšč itd. V te namene bo predvidoma porabljenih okoli 1.521 milijonov.

Za gradnjo gozdnih cest, logarnic in ostala dela bo porabljenih okoli 124 milijonov, za opremljenost in boljšo organiziranost gradbenih podjetij bo investiranih približno 100 milijonov, za investicije v trgovini in gostinstvu okoli 724 milijonov, od tega 149 milijonov za izgradnjo novega hotela v Celju. Nadaljnja važna postavka je obrt, ki naj bi letos dobila 210 milijonov za investicijsko izgradnjo.

Nadalje predlog predvideva, da se bo letos na novo zaposlilo okoli 830 oseb, kar bo zneslo do konca leta 2,4 odstotno povečanje števila zaposlenih v panogah gospodarstva. (Nadaljevanje na 2. strani)

S seje Občinskega ljudskega odbora v Celju

Uspešno delo Sveta za blagovni promet in turizem

Pretekli teden sta bili najprej ločeni, nato pa skupna seja obeh zborov občinskega ljudskega odbora v Celju. V skupnih točkah dnevnega reda ločenih sej so odborniki razpravljali o predlogu komisije za spremembo statuta občine Celje, nadalje so sprejeli nekatere imovinsko pravne zadeve, potrdili likvidacijo gostilne »Pri belem volu« itd. Medtem, ko so člani občinskega

zbora imenovali komisijo za ocenjevanje uslužbenecv občinskega ljudskega odbora, je zbor proizvajalcev sprejel dvojno priporočilo: prvo je namenjeno gospodarskim organizacijam ob sestavi novih tarifnih pravilnikov, druga pa delovnim kolektivom in njihovim organom samoupravljanja v zvezi z delitvijo sredstev.

Na skupni seji obeh zborov je najprej v imenu Sveta za blagovni promet in turizem, oziroma tržišče poročal tovariš Riko Rižner. Ko je govoril o delu sveta v lanskem letu, je dejal, da je svet, navzlic raznim težkočam, svoj program uspešno zaključil. Tako je bilo lani izvršeno opuščanje trgovin pri kmetijskih zadrukah, urejeno je bilo poslovanje Gospodarske poslovne zveze itd. Trgovska mreža ni bila razširjena tako, kot je bilo predvideno in to zaradi objektivnih in opravičljivih okoliščin. Tako se gradnja trgovskega paviljona na Otoku še ni začela; ustvarjeni pa so pogoji, da bo to urejeno letos. Tudi v Gaberju bo letos dograjen preskrbovalni center. Ureditev lokalov je bila uspešno dokončana le v trgovinah »Center« in »Soča«, kjer so poleg ostale sodobne opreme namestili tudi prepotrebne hladilne naprave. Primerno urejen je bil tudi lokal »Univerzale«. Dokončna ureditev ribarnice se je zakasnila in bo tako začela poslovati v najkrajšem času. Nadalje je »Agropromet« uredil v prostorih bivše Celeia-Sad skladišče za kmetijske pridelke. Podjetje pa pripravljajo še ureditev hladilnih naprav. V letošnjem letu se bo začelo z gradnjo skladišča prehranjenega blaga. Novo skladišče bo dobila še »Kovintehna«.

Solidno je bila izvršena tudi modernizacija gostinskih lokalov; za mlečno restavracijo, ki bo v prostorih bivše kavarne

»Triglave«, so načrti že izdelani, sredstva pa odobrena. Tudi adaptacija se bo kmalu začela. Lani je bil v trgovini dosežen za 10% višji promet, kot pa leta 1957, v gostinstvu pa je promet narasel za 15%. V enakem odstotku se je povečal tudi promet turističnih uslug. Tako daje turizem iz leta v leto večji narodni dohodek, kar opravičuje napore in sredstva, ki jih družba vlagava v to obetajoso gospodarsko panogo.

V lanskem letu je bilo imenovanih tudi 8 svetov potrošnikov; žal pa sta od teh živela le »Center« in potrošniški svet v Storah.

Drugo poročilo, ki ga je dal tov. Rižner, se je nanašalo na dosedanje realizacije plana preskrbe celjske občine, tretje pa na lanskeletno delo tržne inspekcije. V nadaljevanju zasedanja je poročal o lanskeletnem delu tudi sodnik za prekrške Vinko Andoljšek.

Pred zaključkom zasedanja so odborniki na predlog komisije za volitve in imenovanja imenovali komisijo za izvedbo nacionalizacije stanovanjskih zgradb in gradbenih zemljišč v zvezi z ustreznim zakonom. Za predsednika komisije je bil imenovan Anton Skobir, predsednik okrožnega gospodarskega sodišča, za njegovega namestnika pa Marjan Bele. V komisijo pa sta bila imenovana še dva člana: Zoran Vudler, načelnik oddelka za gradnje in komunalne zadeve ter Vlado Bogataj, tajnik občinskega ljudskega odbora, za njuna namestnika pa Stane Polajnar in Andrej Drolle.

Končno je ljudski odbor izdal še pooblastilo odborniku Karlu Goričarju za sklepanje porok na območju krajevnega urada Strmec. -mb

V Šentjurju pri Celju bodo slovesno proslavili 40-letnico KPJ in SKOJ

40-letnico ustanovitve KPJ in SKJ bodo tudi v občini Šentjur pri Celju slovesno proslavili. V ta namen je bil pri Občinskem

komiteju ZKS in prav tako pri Občinskem svetu Svobod in prosvetnih društev ustanovljen pripravljalni odbor. Glavne priprave bodo od 19. do 24. aprila, ko bodo priredili občinski festival. Na njem bodo nastopile dramske sekcije iz večjih krajev, prav tako pa tudi pevski zbori. Organizirali bodo tudi revijo mladinskih pevskih zborov šentjurske občine. Zadnji dan tega festivala bodo v Šentjurju nastopili tudi najboljši harmonikarski in tamburaški orkestri celjskega okraja.

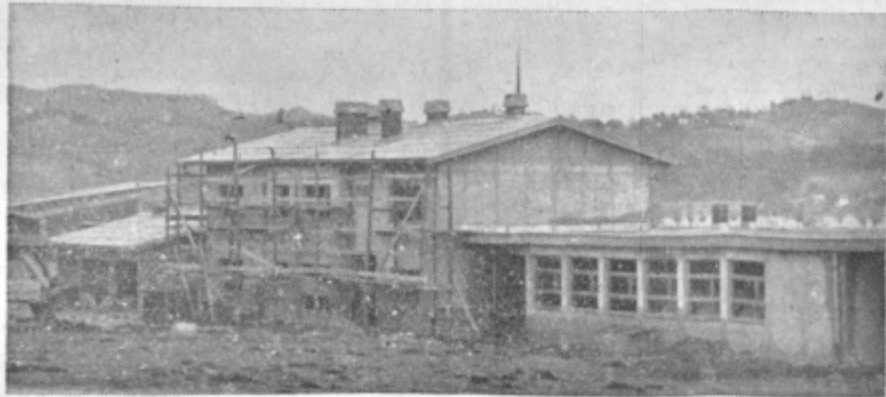
Centralno proslavo v občini bodo izvedli 18. marca ter jo bodo združili s proslavo občinskega praznika. Ob tej priliki bodo izvedli tudi spominsko svečanost v Vrbnem, kjer je že pred vojno delovala partijska tehnika, med vojno pa se je tam zadrževala Celjska četa. Večje proslave za obletnico KPJ bodo izvedli tudi v Ponikvi, Damljah in na Planini, vsako prosvetno društvo pa bo pripravilo tudi lastno proslavo. Dramske skupine prosvetnih društev bodo v okviru proslav naštudirale predvsem dela Cankarja in Prežihovega Voranca. R.

Lep načrt za gradnjo objektov družbenega standarda v Celju

V zvezi s priporočilom gospodarskim organizacijam, da naj izločijo in namenijo sredstva za družbeni standard, je občinski ljudski odbor posredoval delovnim kolektivom program prioritetenih investicij ne samo za letošnje leto, temveč za obdobje treh let, s katerim se tudi zaključuje petletni perspektivni načrt.

V ta program je vključena gradnja objektov (tople grede) in nabava kmetijskih strojev pri Kmetijskem gospodarstvu na Lavi ter v Medlogu, nadalje investicije za preureditev velikega zemljiškega kompleksa na Zepini (s tem naj bi pridobili vrtnarske površine) itd. V načrtu je nabava opreme za skladišče Agroprometa, preselavitve tržnice, rekonstrukcije klavnice, ureditev trgovine s samopostrežbo v Celju, ureditev potrošnih sredstev na Otoku, Gaberju, v Storah in na Dobrni. V tem času naj bi dobili tudi tri restavracije za družbeno prehrano. Program nadalje predvideva investicije za opremo gradbeništva in obrti. V tej zvezi je predvidena gradnja novih delavnic za podjetje »Klima«. Medtem, ko naj bi novo mlekarino dovršili v prihodnjem letu, naj bi pa nova pekarna začela z delom že letos. Po programu, ki vzbuja veliko zanimanje, naj bi še letos uredili skladišče za živila in prav tako mlečno restavracijo. V letošnjem letu naj bi začeli tudi gradnjo prepotrebne hotela. Če povzamemo ta načrt, bo novi hotel izročen svojemu namenu prihodnje leto; gradnja pa bo stala okoli 120 milijonov dinarjev. Za dovršitev šole na Hudinji bo še letos treba izdati 55 milijonov dinarjev. Zraven tega so predvidene še investicije pri šolah na Svetini, Dobrni in v Storah. Po programu, ki ga te dni skrbno proučujejo v delovnih kolektivih celjske občine, naj bi vsako leto do 1961. leta potrošili po 50 milijonov za vodovode in elektrifikacijo naselij. Načrt predvideva dokončno ureditev Otoka, Savinjskega nabrežja in parka. Za ta dela naj bi vsako leto potrošili po 10 milijonov dinarjev. Kot vse kaže je potrebna obnova PTT kablov. V poglavju športnih naprav zavzema prvo mesto ljudsko kopališče, nadalje gradnja manjših igrišč pri šolah, ureditev Olimpijskega stadiona ter začetek del za dom Partizana. V tem času naj bi bila izročena prometu tudi cesta iz Stora na Svetino. Med investicijami »kulturnega« značaja je najbolj priljubljena skrb za dokončno ureditev muzejskega poslopja, nadalje ureditev prostorov za Svobodo v Gaberju, gradnja kulturnega doma in glasbene šole

Obsotelje se počasi, a vztrajno dviga iz zaostalosti

Postajno poslopje v Imenem, kjer bo središče Obsoteljske doline. (Beri reportažo na 3. strani)

Telesna vzgoja bogata oblika državljske vzgoje!

Pretekli teden je bila v prostorih OK ZKS Celje razširjena seja okrajnega komiteta ZKS, kateri so prisostvovali vsi sekretarji občinskih komitejev in predsedniki občinskih komisij za družbene organizacije pri SZDL. Na dnevnem redu je bila razprava o problemih v delu društev za telesno vzgojo in šport.

Uvodoma je tov. Franc Simonič, sekretar OK ZKS Celje, poudaril, da smo v po-vojnem obdobju dosegli določene uspehe na tem področju dejavnosti, ki nas pa še zdaleč ne morejo zadovoljiti. Določene slabosti so vsekakor rezultat premajhnega vpliva naših političnih organizacij pri delu posameznih društev. Komisije za družbene organizacije pri SZDL imajo odgovorne naloge, da usmerjajo in vodijo delo vseh društvenih organizacij na področju posameznih občin. Doslej ni bilo čutiti potrebnega načrtnega dela niti smotrne politike pri vodenju organizacij. Društva tudi niso imela v pretežni meri dovolj konkretnega programa za svojo dejavnost. Za delo v teh organizacijah pa je naša skupnost dajala velika materialna sredstva, ki so se zbirala in trošila brez prave družbene kontrole in niso bila vselej najbolj smotrno izkoriščena. Tudi v letu 1959 bodo naše občine in podjetja prispevala za družbene organizacije enaka sredstva kot v preteklem letu. Da bi pa dosegli večjo družbeno kontrolo nad uporabo teh sredstev, je treba ustanoviti okrajni sklad, v katerega bi se stekala vsa sredstva, ki jih dajejo naša podjetja v obliki reklam in drugih zakonitih oblik kot pomoč raznim društvom. Okrajni sklad bi naj vodil posebni upravni odbor, v katerem bi bili predvsem predstavniki iz posameznih občin in okraja. Konkretna politika pri delu teh organizacij bi se vodila v posameznih občinah, občinske komisije za družbene organizacije pri SZDL bi morale imeti točen vpogled v delo posameznih društev, vsa društva bi naj razvijala svojo dejavnost na podlagi konkretnih programov in le na bazi te dejavnosti in izvajanja programov bi upravni odbor tega okrajnega sklada delil zbrana sredstva. Ta centralizacija ne bi v nobenem pogledu zmanjševala vloge občinskih odborov SZDL niti drugih organov, odpravila pa bi vse slabosti, ki so se doslej pojavljale pri financiranju naših društev. Ta oblika zbiranja sredstev v okrajnem merilu pa bi obenem tudi omogočila, da bi lažje vodili določeno zdravo politiko pri razvijanju društvene dejavnosti na raznih področjih v manj razvitih občinah. Vsekakor bi upravni odbor tega sklada tudi javno — preko časopisja ali kako drugače objavil razdelilnik zbranih sredstev, da bi bila podjetja točno informirana o uporabi teh sredstev.

Tov. Franc Simonič je poudaril, da so bila doslej društva navajena le na določena sredstva in so na podlagi le-teh razvijala svojo dejavnost. Vse preveč pa smo pri tem pozabljali na prostovoljno delo, s katerim bi se lahko rešile marsikateri naloge. Takšne prostovoljne akcije bi bile bogata šola pri vzgoji naših mladih ljudi.

V razpravi je tov. RIKO JERMAN podkrepil izvajanja tov. FRANCA SIMONICA in med drugim dejal, da bo omenjeni način zbiranja in financiranja naših društev omogočil tudi večji vpliv političnih organizacij občin in okraja na delo družbenih organizacij. Skrajni čas je, da se zavre nekontrolirano trošenje sredstev, ki jih je dajala naša družba, kajti ni bilo vselej vse v redu pri njihovi uporabi. Nov način zbiranja sredstev pa bo imel še to korist, da se bodo v naših društvih lahko preorientirali (Nadaljevanje na 7 strani)

Ob sestavi novih tarifnih pravilnikov

Ni naključje, da so člani zbora proizvajalcev pri občinskem ljudskem odboru v Celju na zadnji ločeni seji brez zadržkov in z največjim razumevanjem izglasovali priporočila gospodarskim organizacijam v zvezi s sestavo novih tarifnih pravilnikov.

Tako zbor proizvajalcev predlaga vsem gospodarskim organizacijam, da izpopolnijo sistem knjigovodskih in tehničnih evidenc tako, da bodo le-te omogočile uvedbo bolj spodbudnega načina nagrajevanja. Po mnenju zbora proizvajalcev bi morali dati sistemu nagrajevanja tako vsebino, da bo kolektiv v celoti razumel osebni dohodek kot funkcijo dohodka podjetja. Vse to pa bo pripomoglo, da bodo člani kolektiva v večji meri osredotočili zanimanje na probleme produktivnosti dela in ekonomičnosti proizvodnje.

V sistemu nagrajevanja naj bi stremeli za tem, da bodo čim bolj dosledno uveljavljena merila uspehov, kot delo v akordu, premiranje, novatorstvo, nagrajevanje po enoti proizvoda in podobno.

In končno — občinski ljudski odbor v Celju naj bi pri predpisovanju izrednega proračunskega prispevka upošteval pogoje posameznih podjetij, doseženo raven produktivnosti, ekonomičnost proizvodnje, pogoje tržišča, stanje iztrošenosti osnovnih sredstev, zlasti pa raven osebnih dohodkov v primerjavi. -mb

Iz zgodovine delavskega gibanja in Komunistične partije

Od 22. I. do 7. II. 1906 je trajala stavka v Trbovljah, Hrastniku in Ojstrem.

Januarja 1922 so bile občinske volitve v mnogih občinah Julijske krajine. KP je dobila večino v občinah Solkan, Miren, Standrež, Krmin, Kopriva in drugih.

26. I. 1935 je bil v Ljubljani ustanovni občni zbor »Doma visokosolke«, ki je postal sčasoma nekako pomožno središče našega pollegalnega, večkrat pa tudi ilegalnega dela.

Januarja 1924 je bila v Ljubljani ustanovljena Zveza delavskih žena in deklet. Podružnice je imela v Črni pri Prevaljah, na Jesenicah, v Ljubljani, Lescah, Ptuj, Trzinu, Trbovljah, Zalogu, Velenju, Zagorju, Lovrencu na Pohorju, Kočevju, Mariboru, Celju in Murski Soboti.

27. I. 1918 je bil v Zagorju ob Savi velik delavski shod za mir in kruh, ki se ga je udeležilo okrog 1200 delavcev in njihovih žena.

Januarja 1925 je izšla revija »Zapiski delavsko-kmetijske matice« — teoretično glasilo KPJ za Slovenijo.

27. in 28. I. 1923 je bila prva državna konferenca Zveze neodvisnih sindikatov, z značajem ustanovnega kongresa. Navzoči so bili tudi slovenski delegati »Medzavezni sindikalni odbore« se je preimenoval v »Centralni radniški sindikalni odbor Jugoslavije«.

Januarja 1926 je bil v Beogradu aretiran Franjo Vulić-Vlado. V Glavnjači so ga izmučili, ubili in vrgli v Donavo.

Januarja 1931 so CK KSJ, CK SKOJ in sekretariat Balkanske komunistične federacije izdali letak s pozivom, da naj se ustanovi enotna fronta.

Od 28. I. do 1. II. 1918 je bila v Trstu in Miljah splošna stavka italijanskih in slovenskih delavcev: za mir in kruh. Izvoljen je bil delavski svet, ki je izdal poročila v slovenskem in italijanskem jeziku.

Z lastnimi sredstvi preurejajo tovarno

Delovni kolektiv Tovarne papirja v Višnji vasi pri Vojniku ni sicer velik, vendar pa se uspešno uveljavlja v socialistični proizvodnji. Samo v preteklem letu je delovni kolektiv ustvaril toliko narodnega dohodka, da je družbi povrnil vse investicije.

Povečani plan proizvodnje terja v zastarelem obratu precejšnje investicije. Zato so

že lani z lastnimi sredstvi pozidali novo kotlarno in parilnico ter postavili sušilnico z zmogljivostjo 100 ton papirja letno. Za izboljšanje delovnih pogojev so prav tako z lastnimi sredstvi uredili centralno gretje v vseh prostorih tovarne. Nabavili so tudi nov kamion in uredili mehanično delavnico.

O družbeni prehrani so razpravljali

Občinski sindikalni svet Soštanj se je na svoji redni seji pred dnevi temeljito pripravil na redni letni občni zbor, ki bo 25. januarja. Seje se je udeležila tudi kontrolna komisija, ki jo je vodil tov. Mijatović iz Beograda ter predsednik občine tovariš Ravljen. Na seji so govorili predvsem o skladu skupne uporabe. Le-ta bi v soštanjski občini predvidoma znašal 182 milijonov dinarjev ni bi ga uporabili predvsem za komunalno dejavnost. Sindikalne podružnice naj bi prav sedaj pred zaključnim računom podjetij bežele nad tem, da bi skladi za skupno uporabo ne bili okrnjeni na račun drugih skladov.

Na seji so precej govorili še o družbeni prehrani in menili, da le-ta ni urejena

ni v Velenju niti v Soštanju. Občinski ljudski odbor Soštanj je že imenoval komisijo, ki jo sestavljajo predstavniki vseh zainteresiranih podjetij. Le-ta naj bi temeljito proučila potrebo po prehrani. V Velenju imajo sicer 5 menz, a le eno kvalificirano kuharsko moč. Skoraj vse so ne-higiensko urejene. Posebno kritično je stanje menze za gradbene delavce v Velenju. Menza je v baraki in ne-higiensko urejena. Ni čudno, da je v Velenju že precej takih gospodinj, ki imajo po 15–16 abonentov. Z dograditvijo internata pri Industrijski šoli Velenje bo problem prehrane le delno rešen. Ni napačen predlog, da bi v Velenju zgradili centralno menzo, kjer bi bili delavci zadovoljivo postreženi. Na vsak način pa je nujno misliti na to, da je problem družbene prehrane treba rešiti. V Soštanju bodo z dograditvijo Kajuhovega doma v sodoben gostinski lokal do 8. oktobra letos sprostili enega gostinskih prostorov in ga tako preuredili v prostor za družbeno prehrano. Zato je prav, da bodo pri delitvi sredstev občine Soštanj najprej upoštevali objekti družbene prehrane v Velenju in Soštanju.

Novi visokokvalificirani trgovski delavci

Ted ni je pred republiško izpitno komisijo v Celju opravljalo 30 kandidatov s področja celjskega okraja strokovni izpit za naziv visokokvalificiranega delavca v trgovini. Kar 27 kandidatov (torej točno 90%) je ta izpit uspešno opravilo, 3 pa imajo popravne izpite iz 1 oziroma 2 predmetov. Tudi povprečno znanje je bilo zelo dobro, saj sta 2 kandidata ocenjena z odličnim uspehom, 6 s prav dobrim, 12 z dobrim in 7 z zadostnim. Najboljši uspeh sta dosegla dva kandidata izven Celja in sicer tovariš Martin Hudales, uslužbenec pri trgovskem podjetju Dom v Slov. Konjicah ter Filip Skerjanc, poslovodja Trgovskega magazina iz Rogatca.

Vsi kandidati so pred izpitom obiskovali tečaj, ki ga je priredila Okrajna trgovinska zbornica na celjski Trgovski šoli in na katerem so predavali redni profesorji te šole.

Računa se, da se bo v letošnjem letu javilo še okoli 50 kandidatov k strokovnemu izpitu za naziv visokokvalificiranega delavca v trgovini. Tako je pričakovati poslošno izboljšanje strokovne strukture delavcev, zaposlenih v trgovinah našega okraja in izboljšanje trgovanja kot takega.

V razpravi je predlog družbenega načrta

(Nadaljevanje s 1. strani)

darstva. Kot vidimo je razpon med povišanjem delovne sile in predvidevanji, da se bo delovna storilnost dvignila za 6,1 odstotek, zelo napet. Zato predlog predvideva večjo skrb za boljšo organizacijo dela, za uspešnejši način nagrajevanja in podobne mere.

Predlog predvideva, da se bo realna osebna potrošnja dvignila v letošnjem letu za 7 odstotkov. Povečana storilnost in predpisi povečane plače pomenijo osnovo, da se bodo realne plače dvignile za 6 odstotkov.

Težiče družbenega plana sloni na prizadevanjih za izboljšanje družbenega standarda. V okraju predvideva začetni gradnjo ali dograditvi okoli 950 stanovanj. V Celju in Saleški dolini bo letos okoli 750 vseljivih stanovanj. Za izgradnjo servisov za pomoč v gospodinjstvu je predvideno

Letos se bo proizvodnja občutno dvignila, ker bo kolektiv v sodelovanju s tobačnico tovarno v Rovinju pričel izdelovati filament lepenko, ki je zelo iskan artikel in računajo, da bodo s proizvodnjo pričeli že v aprilu.

Letošnji plan rekonstrukcij iz lastnih sredstev je v tej tovarni zelo obširen. Tako bo delovni kolektiv nabavil moderni parilec in lokomobil s 100 KW generatorjem. Paro bodo izkoristili za tehnološki proces in za pogon strojev.

Strokovnjaki kolektiva si močno prizadevajo, da bi odpravili ozko grlo v proizvodnji, ki ga predstavlja sušenje papirja. V ta namen sami konstruirajo stroj, ki bo izboljšal tehnološki proces, istočasno pa bo tudi sam sušil papir. Na ta način bodo močno izboljšali kvaliteto, hkrati pa bodo na minimum zmanjšali odpadke, ki nastajajo pri dosedanjem postopku sušenja.

Družbeno samoupravljanje se je v tej tovarni zelo dobro uveljavilo zlasti v pogledu zvišane delovne storilnosti. Tako je delavski svet sklenil, da iz kolektiva izloči vsakega člana, ki ne bo izpolnil skupinske norme. Prav ta sklep je dvignil delovno storilnost za 25 odstotkov, dosegli pa so tudi zelo dober ekonomski uspeh, saj so samo lani ustvarili 95 milijonov dinarjev bruto narodnega dohodka.

Problem v delovanju podjetja predstavlja pomanjkanje kvalificiranega kadra. Rešili so ga na ta način, da so izvedli tečaj za kvalifikacijo. Seveda pa je največji problem v zastarelosti naprav, ki pa jih iz leta v leto nadomeščajo z modernimi stroji. Da pomaga pri rešitvi stanovanjskega vprašanja v Vojniku, je kolektiv sklenil, da bo zgradil stanovanjski blok ter je v ta namen določil 15 milijonov din.

17 milijonov dinarjev. Tako bi v Celju zgradili 11 pralnic, 8 likalnic, 8 krpalnic, 12 otroških igrišč in 4 šolska zavetišča. Nadalje bo predvidoma v objekte družbene prehrane vloženih 150 milijonov, katerim bi bilo treba priključiti še družbena sredstva zainteresiranih kolektivov.

Investicije v šolstvu bodo verjetno znašale 300 milijonov dinarjev. S temi sredstvi bi mogli adaptirati in opremiti vrsto šol, okoli 15 odstotkov pa bi uporabili za izgradnjo učiteljskih stanovanj.

Od predvidenih 227 milijonov zdravstvu namenjenih sredstev bi glavnina šla za dokončno izgradnjo Zdravstvenega doma v Celju, za dispanzer za dojenčke, za nadaljnjo izgradnjo bolnišnice in vrste zdravstvenega doma v Celju, za dispanzer za dojenčke, za nadaljnjo izgradnjo bolnišnice in vrste ustanov v okolici.

Toliko o prvem delu predloga družbenega plana za okraj. V drugem delu so nanašala predvidevanja v področjih okrajne predku industrije, kmetijstva, gozdarstva, gradbeništva, prometa, trgovine, gostinstva in turizma, obrti ter vodnega gospodarstva. V tretjem delu pa družbeni načrt obravnava vprašanje amortizacije, zemljarine, okrajnih skladov, določitev lesnih količin za posek, razdelitev sredstev gozdarstva, sredstva za proračun in drugo. Tretji del načrta, ki so ga pred zasедanjem sprejeli vsi odborniki, nekateri občinski odbori pa so o njem tudi kolektivno razpravljali, vsebuje tudi ukrepe, s katerimi naj bi zagotovili skladen razvoj gospodarstva v okviru perspektivnega načrta do leta 1961.

Sredstva za družbeni standard

Na zadnji ločeni seji je občinski zbor proizvajalcev v Celju sprejel priporočilo gospodarskim organizacijam, ki že v prvi točki predlaga kolektivom, da v polni meri upoštevajo pobudo sindikalnih organizacij, kakor tudi predvidevanja perspektivnega načrta pri razdelitvi sredstev. Glede na dejanske potrebe po rekonstrukciji obratov, po drugi strani pa zaradi neodložljivih komunalnih problemov, bo treba v celjski občini še letos vložiti precejšnja sredstva, da bi vse te probleme reševali uspešno in vzporedno z drugimi. Gre torej za to, da izdelajo delavski sveti temeljite načrte razdelitve razpoložljivih sredstev. V tej zvezi bo treba izdelati načrt uporabe amortizacijskih sredstev, ker so ta sredstva prav tako potrebna za rekonstrukcijo obratov.

Delavski sveti naj pri razdeljevanju sredstev upoštevajo prioriteto reševanja problemov družbenega standarda. Zato zbor proizvajalcev priporoča, da gospodarske organizacije oddelijo v ta namen 66 odstotkov sredstev sklada skupne uporabe. Ne glede na to priporočilo pa zbor proizvajalcev opozarja še na nujnost rekonstrukcije.

Da bi zbor proizvajalcev dobil vpogled v politiko posameznih gospodarskih organizacij, je predlagal delavskim svetom, naj še v tem mesecu skličejo sestanke s predstavniki političnih in družbenih organizacij v kolektivu ter na njem obravnavajo te probleme in istočasno izpolnijo posebno anketo polo.

Zbor proizvajalcev nadalje priporoča delavskim svetom, da uveljavijo in podprejo najrazličnejše prostovoljne delovne akcije, s katerimi bi krili morebitni izpad sredstev v skupnem skladu za družbeni standard. Gre namreč za tiste primere, kjer bo zavzela rekonstrukcija prvo mesto pred predvideno določitvijo sredstev za družbeni standard.

Na predlog zbora proizvajalcev naj bi gospodarske organizacije obrti, gostinstva in trgovine združile del svojih sredstev za finansiranje teh panog na občinskem območju. Zato naj bi delavski sveti teh kolektivov proučili, kolikšen del sredstev so pripravili dati v ta namen in sicer od sredstev čistega dohodka, sklada osnovnih sredstev, sklada obratnih sredstev in nerazporejenih sredstev. Prav tako naj bi delavski sveti teh podjetij sporočili, kolikšen del teh sredstev so pripravili dati v občinski investicijski sklad za finansiranje gospodarstva in to v obliki posojila, oziroma dotacije. S tako združenimi sredstvi bo upravljal družbeni organ, ki ga bo imenoval občinski ljudski odbor in bodo v njem v pretežni meri zastopniki podjetij, ki bodo združila sredstva.

Ko zbor proizvajalcev priporoča delavskim svetom, da naj podpro tudi nastajajoče stanovanjske skupnosti, ob koncu predlaga, da bi naj gospodarske organizacije prenehale z dajanjem individualnih podpor najrazličnejšim društvom v celjski občini. Namesto takega dotiranja naj bi se ta sredstva zbirala v skupnem občinskem skladu, ki bi ga prav tako upravljal družbeni organ. —mb

pogled po svetu * pogled po svetu

Za nami je eno najpomembnejših srečanj po drugi svetovni vojni: Eisenhower in Dulles sta se iz oči v oči pogovorila o najvažnejših vprašanjih svetovnega položaja z drugim človekom iz Kremaja, z Mikojanom. Menda je Mikojan za Zuhovim prvi pomembnejši državljani SZ, ki se je po razhodu velike anti-fašistične trojeveze lahko pogovoril o usodi sveta s prvim človekom iz ZDA. Pozornost vsega sveta se je obrnila na tisto 16-dnevno Mikojanovo potovanje — vsi svetovni časopisi so pisali o tem na prvih straneh in v uvodnikih.

In vendarle je položaj tak, da je moral biti Mikojanov obisk v sovražnem taboru proglašen za neuradnega. Tako terja hladna vojna, ki na vse načine in na vseh frontah besni med obema blokoma. Mikojanu se seveda ni posrečilo otajati ledu hladne vojne, vendar pa ima svet vtis, da se nad ledeno ploskvijo med obema blokoma prebija siva, mračna megla nezaupanja in skozi njo pomalec prodira žarek lažjega prijateljskega vzdušja. Mikojan je vsem, s katerimi se je »neuradno« sešel, povedal, da sta mir in prijateljstvo med ZDA in SZ možna, da SZ terja le enakopravne razgovore o vseh vprašanjih tako, da bi bile zajamčene koristi obeh dežel. In teh

oseb je precej in vse so na odločilnih položajih: vodilni industriji, finančni mogotci, pravniki, novinarji, filmski producenti, dalje velmože na najvišjem vrhu: Eisenhower, Dulles, Nixon, obrambni minister McElroy, finančni minister Anderson in drugi taki. Mikojan je torej mogel govoriti z vsemi, ki imajo gospodarsko, politično in kulturno moč v Ameriki.

Ni seveda rečeno, da bo zdaj vse drugače. Zaenkrat bo vse teklo po starem in to v SZ in ZDA. Vendar obe strani pripominjata, da je obisk odprl nove možnosti sporazumevanja in da sta obe strani dolžni, da ne opustita nobene nadaljnje možnosti za utrjevanje medsebojnih direktnih stikov; treba je vse storiti, da se odpravijo nasprotja med socializmom in kapitalizmom, kjer je to možno, zraven pa si prizadevati, da bi do tega prišlo brez žalitev in psovovanja, kar včasih v mednarodnih sporih nadomešča logične argumente — kakor je opomnil Mikojan.

Najtežje vprašanje je pač nemško vprašanje. V Bonnso so najpozorneje sledili Mikojanu, kajti Adenauer se togo drži znane nemške politike glede svobodnih volitev in načina nemške združitve. Glede tega je imel velike skrbi, kajti v ZDA je celo Dul-

les začel računati z drugačnimi možnostmi, poleg tega pa je Adenauer v parlamentu doživel kritiko in to v najbolj neprimerenem casu. Socialdemokrati so mu očitali popustljivost nasproti neohiterizmu, ki se v Zahodni Nemčiji nesporno kaže na sodiščih, kjer od časa do časa pride do kake medle obravnave nemških vojnih zločinov. Poleg tega se v Nemčiji oživlja antisemitizem, ki je pravzaprav ena izmed oblik nacizma, na drugi strani pa se množijo protesti zoper atomsko oborožitev, kakor n. pr. v Dortmundu. Nemški vojni minister Strauss nič ne skriva, da gradi nemško vojsko za velike politične cilje, za likvidacijo meja na Odri in Nisi, za približno iste cilje, kakršne je proglašala Hitlerjeva Wehrmacht. Če vzamete v roke uradne nemške časopise, dobite vtis, kakor da je edina nevarnost za Nemčijo na Vzhodu.

No, Nemci sami priznavajo, da je Mikojan uspel tudi v Ameriki prikazati rast neonacizma in vzbudil določen strah pred ponovno nemško oborožitvijo.

V Nemčiji sami so socialni demokratje predložili svoj načrt o nemški združitvi — že pod vplivom Mikojanovega obiska.

Denimo na sito še nekaj drobnih novic: ZAR in VB sta v pogovorih, pri katerih ZAR diktira osnovni pogoj. Anglija mora priznati enakopravnost, spoštovanje in se ne sme vmešavati v notranje zadeve ZAR. Kako se je tu zasukalo v nekaj letih! Naj trmasti oboževalec sile in zgodovinskih veličin to brumno pomisli! ZAR dalje energično nastopa nasproti delniškim družbam, da bi dobila čim več deviz za graditev svojega gospodarstva. — Francija je dobila 100 milijonov dolarjev od Standard Oil Company za saharso nafto; to pomeni, da so se Francozi podredili največjemu petrolejskemu koncernu na svetu. De Gaulle ima z Alžirjo velike imperatorske načrte — Alžir namerava pokoriti zlepa, pridobiti čim več domačinov, obljublja veliko amnestijo, volitve in civilizacijske dobrine za Alžirce. Pri tem se ne ozira na koloniste, na Soustella in njegove. Če se mu bo posrečilo, bo to pomenilo, da so Alžirci prodali svobodo za skledo leče in obrnili arabski solidarnosti hrbet, kar pa je težko verjetno.

V italijanski socialistični stranki je zmagal Nenni, kar ni všeč niti Vatikanu niti KPI. Na Kubi so prišli pred sodišče Batistini sodelavci in sam Hemingway se je pognil za Castra, češ da so sodni procesi zoper kubanske vojne zločince razumljivi in potrebni.

T. O.

Aretacija

OB 40-LETNICI KPJ

Djuro Djaković, sekretar Centralnega komiteja KPJ je bil ena prvih žrtev belega vojsstva. Tudi Djaković je poskušal pogledati v ta skrinovsten kos papirja, ki ga je orožnik držal v roki, toda že ga je orožnik prekinil z besedami:

— Prav tebe iščem. Odkod prihajaš? — To je razvidno iz polnega lista, je odgovoril Djuro. Prihajam iz Rusije, potoval sem preko Romunije in Bolgarije.

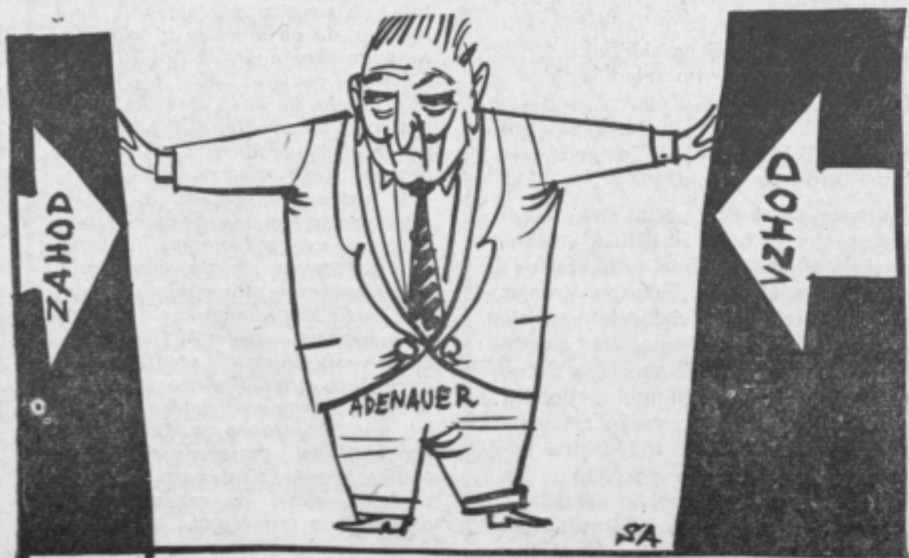
— Imaš objavo? — Sem poslanec Konstituyente in mi zaradi tega objava ni potrebna. Poglejte moje poslaniško legitimacijo, iz katere se vidi, da sem poslanec in da lahko potujem brez kakršnih koli posebnih nalogov po domovini.

Okoli potnika in orožnika se je hitro zbrala skupina radovednih ljudi, željnih senzacija in novih dogodkov, katerih ni bilo vedno na majhni območju postaji.

— Aretiran si, pojdi z menoj. Potnik se je sedaj odločno protivil. Vendar so bili protesti zaman, zamen je Djuro Djaković, poslanec na listi JPJ protestiral zaradi grobe kršitve poslaniške imunitete. Orožnik je imel v žepu posebno tirnico notranjega ministrstva. Z robotami besedami je ukazal Djuri, da mu sledi.

V občinski pisarni mu je orožnik narednik takoj odzval kovček in ga odprl. V njem so bile poleg perila in osebnih stvari še knjige v različni in v našem jeziku, brošure, izvodi Borbe in ruski časopisi.

Nato so ga preiskali in mu odvzeli revolver. Drugi dan so ga odpeljali v Pirof, medtem pa telegrafsko obvestili vladu v Beogradu o »incidentu« na meji in aretaciji list papirja in ko je v njemu našel nekaj, Djuro Djakovića.

— NIKARTE, SAMO TEGA NE!

Obsotelje se počasi, a vztrajno dviga iz zaostalosti

(Nekaj vtisov z obiska v šmarski občini)

Pretekli petek so obiskali člani novinarske podružnice iz Celja nekatere kraje v šmarski občini. V razgovoru s predstavniki občine, predvsem še s predsednikom iov. Joškom Lojenom, podpredsednikom Alojzom Krivecom in upravnikom Kmet. poslov. zveze Aleksandrom Videčnikom, so izvedeli marsikaj zanimivega iz te velike obso- telske komunice, ki se počasi, a vendarle vztrajno izmika iz zaostalosti.

Ta teden posređujemo našim bralcem nekaj vtisov s tega obiska, predvsem s kmetijskega področja.

KORISTI, KI JIH JE PRINESLA ZDRUŽITEV

Komaj nekaj mesecev je preteklo, odkar so se združile tri obso- telske občine — šmarska, rogaška in kozjanska — v eno veliko občino s sedežem v Smarju. Koristi so že otipljive, saj je v tej dokaj močni in zaokroženi občini veliko lažje in smotrnejše gospodariti kot prej. Sredstva, ki so združena in zato večja, usmerjajo tja, kjer se pokaže največja potreba in seveda tudi planiranje je veliko lažje in smotrnejše.

Koristi, ki jih je prinesla združitev, so vsekakor na dlani in otipljive na vsakem koraku, kljub temu, da ima združitev tudi eno negativno posledico. Zaradi slabo razvitih prometnih zvez so precejšnje težave z občinskimi sejami in raznimi komisijami zlasti v popoldanskem času. Sklicevanje le-teh je otežkočeno zaradi slabih prometnih zvez s kozjanskim predelom in so večkrat seje zaradi slabe udeležbe dokaj klavrne. Občina sama tega prometnega problema ne bo mogla povsem rešiti, čeprav bo v tem pogledu dokaj boljše, ko bo stekla obso- telska železnica.

24 KLO IN 9 KRAJEVNIH URADOV

Z združitvijo se je zmanjšalo število uslužbencev za 22. Torej so z združitvijo v tem pogledu nekaj pridobili. To pa povsem ne drži, ker so se hkrati zaradi slabih prometnih zvez stroški raznih sej in sestankov povečali. Stroški za eno sejo znašajo približno 150.000 din. Kadrovska zasedba je dokaj dobra. Trenutno je na občini in v krajevnih uradih zaposlenih 87 uslužbencev. Na področju občine je sedaj 9 krajevnih uradov. Krajevnih ljudskih odborov pa je bilo pred združitvijo 37, sedaj jih pa je še 24.

NAJVEČJI POUĐAREK KMETIJSKI PROIZVODNJI

Področje šmarske občine ima pretežno kmetijski značaj. Večje industrije, razen v Rogasški Slatini, skoraj ni. Zato tudi občinski načrti — letni in perspektivni — dajejo največ poudarka prav kmetijski proizvodnji, ki je v tem predelu celjskega okraja sorazmerno najbolj zaostala. Prav iz tega razloga je tudi okrajni plan v kmetijstvu letos usmerjen v pomoč tem predelom, da bi z leti vsaj deloma odpravili razlike med vzhodnimi predeli okraja in napredno Savinjsko dolino.

ZIVINOREJA IN SADJARSTVO IMATA BODOČNOST

Najvažnejša panoga proizvodnje, ki ima tudi z ozirom na podnebje in lego zemljišč budočnost, je v šmarski občini predvsem živinoreja in sadjarstvo ter deloma vinogradništvo. Občina in kmetijska poslovna zveza vlagata prav v živinorejo in sadjarstvo največ naporov. Začetni uspehi so že tu, vendar bo treba vložiti še ogromno sredstev in truda, da bodo v tem pogledu izpolnili naloge, ki jih predvideva občinski perspektivni plan. Poslovna zveza je sicer dobro zastavila svoje naloge in ima lepe načrte. Prav tako kmetijska gospo-

darstva in kmetijske zadruge so se izmo- tale iz začetnih težav ter dobro gospoda- rijo. Vendar vse to ne bo dovolj, če ne bo občinski ljudski odbor bolj dosledno spremljal načrte kmetijskih gospodarstev in akcijske programe zadrug, opozarjal na nepravilnosti in pomagal predvsem kmetijskim zadrugam pri utrjevanju napred- nejših odnosov v kmetijstvu zlasti s kre- pitvijo sodelovanja zadruga-kmet.

SLABA KRMNA BAZA IN ZAMOČVIR- JENOST ZAVIRATA RAZVOJ ZIVINOREJE

V živinoreji jim dela preglavice slaba krmna baza in zamočvirjenost precejšnjih površin travnikov, kar je vzrok, da je prav

Aleksander Videčnik: Poslovna zveza v Smarju nosi levi del pri izpolnjevanju plana v kmetijstvu.

v Obsotelju metiljavost pri živini dokaj razširjena. Posledice te bolezni pa so hu- de: precejšnja jalavost in manjša mlečnost.

Da bi odpravili to največjo oviro, ki pre- prečuje hitrejši razvoj glavne panoge — živinoreje, imajo v načrtu manjše melio- racije zamočvirjenih travnikov in asana- cije napajališč za živino. V ta namen že obstajajo melioracijske skupnosti v Ime- nem in Rogatcu, imajo že izdelane tudi načrte, vendar vodna skupnost izsuševanja doslej še ni dovolila iz bojazni, da se za- radi tega ne bi poslabšalo stanje ob Sotli. Melioracije je treba izvajati načrtno, sicer bi utegnili biti več škode kot koristi.

LETOS BODO ZAČELI IZSUSEVATI IMENSKO POLJE

To bo veliko delo, ki bo pa vsekakor vrnilo v nekaj letih ves trud in stroške. Ko se bo to polje posušilo, bodo pridobili približno 200 ha njivskih površin. Na tem polju bo možno obdelovati s stroji, uvesti

plodored in seveda tudi sodelovanje za- druga-kmet.

Sicer bi bilo potrebno regulirati ves tok Sotle, če bi hoteli v kali odpraviti ne- vsečnosti, ki jih ta lena reka, ko ob dežev- ju naraste, pušča za sabo. Vendar se to ne izplača, ker so stroški preveliki. Zato menijo v Smarju, da bodo zaenkrat le po- nekod očistili strugo, odstranili jezove in izkopali nekaj razbremenilnih kanalov ter se vrgli predvsem na izsuševanje zemljišč. Začeli bodo na Imenskem polju. Letos bo- do zbrali v ta namen iz sredstev okraj- nega vodnega sklada in občine okoli 25 milijonov din, potrebovali bi pa okoli 40 milijonov din. Nekaj bodo prispevali tudi kmetje sami ter pomagali pri delu. Če bo šlo vse po sreči, računajo, da bodo Imen- sko polje izsušili v petih letih. Tu bodo gojili predvsem industrijske in krmne rastline. Tako bo iz močvirja nastalo plod- no polje, kjer se bo dvignil narodni doho- dek za 75%.

KOOPERACIJA V ZIVINOREJI SE VEDNO BOLJ UVELJAVLJA

Poslovna zveza v Smarju je vsekakor nosilec levjega deleža pri izpolnjevanju plana v kmetijstvu. Njena skrb je osredo- točena predvsem v izboljšanje travništva, ki je osnova za razvoj živinoreje. Lani in letos bodo nabavili v Prekmurju 380 glav plemenske živine, do 1961. leta pa se bo to stanje povečalo na 3.000 glav. V živino- reji in prašičereji se pa vedno bolj in bolj opirajo na kooperacijske odnose. V tem pogledu so zlasti v prašičereji že sedaj v slovenskem merilu na prvem mestu.

Do 1961. leta bodo spitali 14.000 suho- mesnatih prašičev (beconov) za izvoz. La-

majhne »flike« vseh mogočih kmetijskih kultur in nasadil samo krmne rastline. Na ta način si je znatno pocenil proizvodne stroške. Ker se bavi le s svinjerejo, je tudi storilnost večja, živež za družino pa ku- puje v trgovini. Ta napreden kmetovalec je res vzgled, kako se da z manj truda in

Tako je tekkel pogovor med celjskimi novinarji in predstavniki šmarske občine.

na sodoben način bolje živeti. To pa je končno tudi naš cilj, da z naprednim obde- lovanjem zemlje ob sodelovanju z zadrugo dosežemo večji ekonomski učinek.

TUDI RIBEZ JE DONOSNA KULTURA

Vinogradništvo bodo po perspektivnem planu razvijali v šmarski občini le v Vir- štanju, Sladki gori in v Bučah, kjer so znana žlahtna vina. V kooperaciji bodo obnovili 3 ha vinogradov v Bučki gori. Kjer pa še raste samorodnica, jo bodo iz-

trebili in tam posadili nasade črnega ri- beza. Doslej so že nasadili 30 ha ribeza, letos ga nameravajo nasaditi še 44 ha, do 1961. leta pa bodo v šmarski občini imeli okoli 150 ha črnega ribeza.

TEŽAVE Z ZITARICAMI IN LANOM

Perspektivni plan predvideva v šmarski občini tudi 600 ha žitaric, vendar računajo pri tem na težave, ker se bodo spričo raz- voja živinoreje preorientirali raje na krm- ne rastline. Podobno je z lanom. Letos bi morali posaditi 150 ha lanu in do 1961. leta 400 ha. Tega pa najbrž ne bodo do-

ta teden * ta teden * ta teden

ni so jih oddali 3.300, letos jih bodo spitali 6.000, ostale pa bodo vzredili do 1961. leta. V ta namen ima poslovna zveza 44 ma- tičnih vzrejnih središč za pisanje ter 11 vzornih središč. Pitanje suhomesnatih prašičev je zlasti razširjeno na področju kmetijskih zadrug Podčetrtek, Imeno in Rogatec. Pitanje sloni na principu sodelovanja zadruga-kmet, na ta način, da zadruga prispeva pri tem okoli 75% stroškov, kmeto- valec pa 25%. To razmerje naj bi se v bodoče spremenilo tako, da bi zadruga prispevala 65% stroškov, kmetovalec pa 35%.

»PRASICJA FARMA« PRI KMETU BLAZONU

Lani do avgusta so samo na področju Kmetijske zadruge Rogatec na ta način spitali 1.620 suhomesnatih prašičev, in sicer okrog 1.000 v pogodbenih odnosih s kmetijsko zadrugo, čez 600 prašičev pa na podlagi kooperacije. V tej zadrugi pita letos 21 kmetovalcev v kooperaciji z zadrugo prašiče. Vsa jih ima v reji preko 20 glav.

Srednji kmet Zvonko Blažon v Rogatcu, ki ima 3 ha obdelovalne zemlje, je lani spital 53 suhomesnatih prašičev, letos pa jih ima v reji 46. Ko smo ga obiskali, nam je povedal, da se mu tako sodelovanje z zadrugo kar dobro izplača. Mnogi kmetje hodijo na skrivaj opazovat k njemu »prašičjo farmo« in mu na tihem zavidajo, da na tej zemlji bolje živi od njih. Seveda, nam je zaupal kmet Blažon med drugim tudi to, da je na svojem posestvu odpravil

Zvonko Blažon iz Rogatca: Sodelova- nje z zadrugo se mi kar dobro izplača.

KAJ VSE NAMERAVAJO ZGRADITI?

Tudi glede investicij imajo v šmarski občini lepe načrte. V Mestinju nameravajo zgraditi vinsko klet, ki bo sprejela 140 va- gonov vina. Seveda, še preden bodo začeli z gradnjo, bodo morali obnoviti vinograde tam, kjer se to izplača. V Imenem nameravajo zgraditi mlin. Stroje v ta namen so že kupili. Menijo, da bo Imeno, ko bo stek- la železnica, postalo središče Obsotelja, saj je ta kraj oddaljen od Zagreba komaj 45 km. V Imenem predvidevajo tudi obrat za predelavo sadja v sadne koncentrate. V Rogatcu bodo ustanovili obrat za ce- mentnine. Na ta način bodo zaposlili de- lavce, ki bodo odveč, ko bo prenehala po- slovati tovarna brusov. To tovarno nameravajo postopoma likvidirati, ker je delo v njej škodljivo (silikoza). V rogaški stek- larni bodo dogradili tretjo peč, v Lesni in- dustriji v Mestinju pa bodo preusmerili proizvodnjo tako, da bo šlo na trg čim več finalnih izdelkov. Šmarteks, ki se do- slej ni uveljavil, bodo preusmerili v obrat za predelavo lanu.

ROGASKA SLATINA BO DOBILA POSEBNE PRAVICE

V Rogasški Slatini pa delajo občini te- žave zastarele trgovine in pomanjkanje šolskih prostorov. Trgovine bodo moder- nizirali, da bodo v skladu s potrebami in turističnim značajem kraja, prav tako bo- do obnovili šolo. Obnova šole bo veljala 30 milijonov din. Ker so v Rogasški Slatini potrebe popolnoma drugačne in večje kot v drugih krajih spričo zdraviliškega in tu- rističnega značaja tega znanega letovišča, bo Krajevni ljudski odbor v Rogasški Sla- tini v okviru občine dobil posebne pravice. S posebnim statusom bodo povečane kom- petence krajevnega odbora predvsem v tem, da bo sam upravljal in vodil vsa komu- nalna dela ter urejeval ceste, parke itd. na svojem področju. —ma—

Djуре Djakoviča

Brž ko je notranje ministrstvo zvedelo ciji, ker je v maju odšel na kongres Trefie za aretacijo, je sledil ukaz, da ga v sprem- stvu močne straže hitro odpeljejo v Glav- njačo.

Zakaj se je vladi tako mudilo, da Djako- viča čim prej pripeljejo v Beograd?

Njegova aretacija je bila izvršena na ukaz najvišjih organov oblasti, ker je bil obtožen »zaradi atentata na regenta in pos- kusa nasilnega strmoglasavljenja obsto- ječega državnega in ustavnega reda«. Djuro se je v prvem hipu izognil areta-

ljev Partije. Režim ni pozabil niti njego- vega tesnega sodelovanja v demonstracijah zaradi draginje, njegovega govora z bal- kona Narodnega gledališa v Sarajevu in končno niti interpelacije v skupščini za- radi preganjanj in terorja v času decem- brskega štrajka rudarjev Bosne in Herce- govine.

V tiralici je bilo ukazano vsem obmejnim policijskim organom, da pozorno spre- majo potnike iz inozemstva s potnimi listi, viziranimi za Sovjetsko zvezo, ker se me- njimi nahaja tudi Djuro Djakovič.

Sele ko so ga aretirali in zaprli v Glav- njačo, je policijska uprava v Beogradu začela zbirati gradivo o njegovi »krivdi«. To je bila najbolj groba kršitev ustave, toda vlada je v borbi proti naprednim si- am kršila tudi najosnovnejše državljans- ke in ljudske pravice.

Sodišče za mesto Beograd in Cukarico je po aretaciji poslalo policijski upravi v Sarajevu ta dopis:

»Prosimo policijsko oblast, da zbere po- datke o delu Djure Djakoviča, bivšega na- rodnega poslanca (komunističnega) iz Sa- rajeva, ki je zbiral in organiziral delavce, agitiral za komunizem in boljševizem ter za spremembo obstoječe državne vladavine ter bil v stikih s tujimi komunističnimi or- ganizacijami...«

Stiri mesece je ležal Djuro v Glavnjači, nato so ga premestili v sarajevski zapor. Sodišču je bil izročen šele julija 1922. leta in obsojen na 10 mesecev zapor.

Ko so ga izpustili, so ga začele oblasti maitretirati za vsako malenkost. V Beo- gradu so ga aretirali pod pretezo, da ni imel osebnih dokumentov, pri vrnitvi v Sarajevu pa so mu izdali odločbo o izgo- nu iz mesta.

Vse to ni pokolebalo tega resničnega ljudskega tribuna, ki je kot ilegalen dela- vec nadaljeval borbo za pravice delavske- ga razreda vse dokler ga ni režim zahrbi- no ubil aprila 1929. leta. L. R.

UPRAVA KMETIJSKE PROIZVAJALNE POSLOVNE ZVEZE SMARJE PRI JELSAH

razpisuje za takojšen nastop naslednja delovna mesta:

1. Agronoma ali kmetijskega tehnika za živinorejo.
2. Agronoma ali kmetijskega tehnika za poljedelstvo in semenarstvo.
3. Usluženca trgovske stroke z daljšo prakso v kmetijskih odkupih.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe takoj! Vloge naslovite na upravo KPPZ Smarje pri Jelsah.

Komisija za sklepanje in odpovedi delovnih razmerij pri

Slovenija-vino

obrat CELJE, Zidanškova ulica 1

razpisuje mesto

REFERENTA ZA BLAGOVNO KARTOTEKO IN SPLOSNO ADMINISTRACIJO

Pogoji: večletna praksa v knjigovodstvu.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Prijave sprejema uprava podjetja.

Komisija za imenovanje direktorjev pri Občinskem ljudskem odboru Celje

razpisuje

mesto upravnika Kmetijske zadruge Celje.

Pogoji: srednja, višja ali visoka strokovna izobrazba in potrebna praksa v kmetijstvu ali zadrugištvu.

Ponudbe z življenjepisom, opisom dosedanjih zaposlitev in kvalifikacij je po- slati na tajništvo Občinskega LO Celje do 15. februarja 1959.

Prošnja lastnikom Napotnikovih plastik

Narodna galerija v Ljubljani priredi letošnjo pomlad veliko retrospektivno razstavo kiparskih del mojstra IVANA NAPOTNIKA v počastitev njegovega sedemdesetletnega življenjskega jubileja.

V ta namen je zbrala oziroma pregledala in fotografirala že večje število Napotnikovih del, mnogo tudi tistih, ki se nahajajo pri znanih zasebnih lastnikih. Ker imajo razni ljubitelji umetnosti gotovo še več takih plastik, ki zaradi svoje posebne umetniške kvalitete morajo biti razstavljene, je treba zbrati podatke tudi o teh doslej malo znanih Napotnikovih umetninah. Sestavi pa se mora ob tej priliki tudi strokovni seznam celotnega njegovega dela, ki bo objavljen v razstavnem katalogu.

Zato Narodna galerija v Ljubljani prosi vse lastnike Napotnikovih kipov (kolikor le-ti že niso popisani), naj ji čim prej sporoče, katera dela imajo. Navedejo naj: ime kipa oziroma kaj predstavlja, višino in širino kipa, avtorjev podpis (ali monogram) in letnico nastanka ter material, iz katerega je plastika izdelana.

Ker je treba evidenco čimprej zaključiti, prosimo vse lastnike Napotnikovih del, da nam navedene podatke po možnosti kmalu sporoče. Za vpludno pripravljenost ugoditi tej naši prošnji se že vnaprej zelo zahvaljujemo.

Narodna galerija v Ljubljani
Prežihova ul. 1

Novogradnja glasbene šole v Celju

Tri sto let stara hiša na Slomškovem trgu je dobila konkurenco, tokrat seveda šele na papirju in v lični maketi bodoče glasbene šole.

Glasbeno življenje je iz leta v leto pred večjimi problemi. Vedno večja aktivnost na tem področju je vključena v ozke meje in ne more zadostiti potrebam trenutnega stanja, kaj šele nalogam v bodočih letih. Trenutno je v Glasbeno šolo vpisanih 238 gojencev, nad 80 pa so jih morali odkloniti. Dejstvo, da Glasbena šola ni kos zadostiti glasbenega pouka željnim ljudem, se ponavlja iz leta v leto — toda iz leta v leto v vedno večjem razmerju.

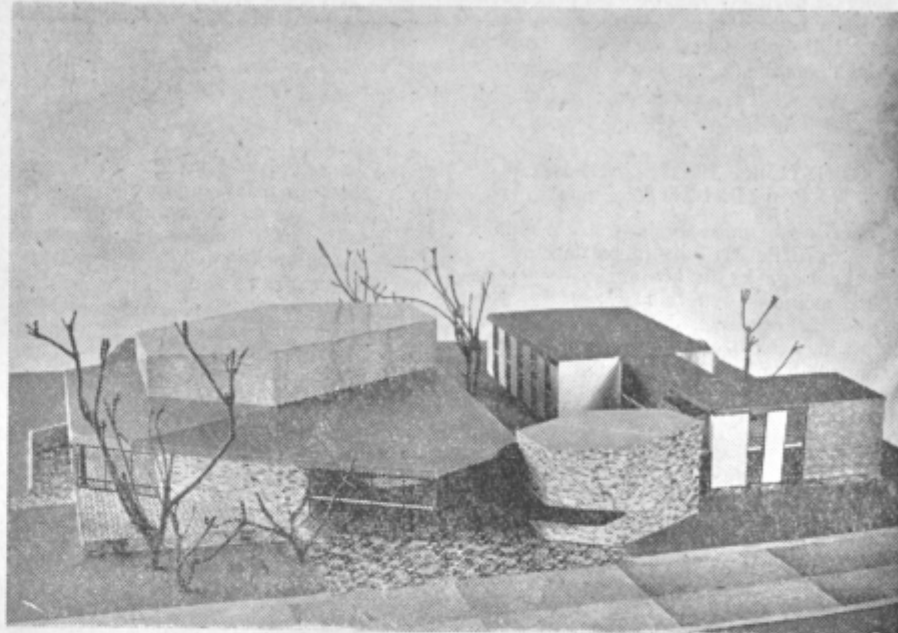
Novogradnja Glasbene šole je predmet razprav ob vsakoletnem sestavljanju proračuna in leto za leto je ta postavka črtana iz seznama investicij. Res je, da kulturna ustanova ni edina, ki ji je usojeno čakati na boljše dni, je pa brez dvoma prva med onimi, ki v sedanjem stanju, kljub vsej dobri volji in naporom, ne bodo mogla pokazati nobenega napredka več.

Kot smo zvedeli, je letošnji proračun predvidel vsaj toliko sredstev, da bo mogoče za novo Glasbeno šolo naročiti vsaj načrte.

Tu objavljamo posnetek makete bodoče šole. Ta predprojekt je izdelala nekdanja gojenka celjske Glasbene šole ing. arhitekt Jelka Vehovarjeva. Kot pravi ravnatelj Glasbene šole prof. Egon Kunej, v tem predprojektu ni zbrano samo njeno strokovno znanje, marveč njen topli osebni odnos do zavoda, ki ga je obiskovala.

Kot vidimo, projektantka zamišlja bodočo Glasbeno šolo kot izredno moderno kompozicijo stavb po najsodobnejših principih paviljonske gradnje. Ta oblika ima tudi to prednost, da je realizacijo mogoče organizirati po etapah, v našem primeru v treh.

Bodoča glasbena šola naj bi imela veliko koncertno dvorano za 500 poslušalcev, nadalje malo dvorano za 100 poslušalcev, atrij na prostem za 150 poslušalcev, upravno zgradbo in šolsko zgradbo za 20 učilnic. Izgradnja bi se odvijala v obratnem vrstnem redu. Najprej učilnice in upravna zgradba, za tem mala dvorana in deloma pokrit atrij, šele kot tretja etapa bi prišla na vrsto velika koncertna dvorana, za ka-

Maketa »nove Glasbene šole«, ki jo je izdelala bivša gojenka ing. arhitekt Jelka Vehovarjeva, napoveduje Celju izredno moderno stavbo. V tem ambientu najsodobnejše gradbene umetnosti bomo, če bo šlo po sreči, poslušali klasike kot so Bethoven, Bach, Liszt...

tero je predvidena polovica sredstev od celokupne proračunske vsote.

Lokacija za novo Glasbeno šolo je

tudi že predvidena. Stala naj bi v vrtu okoli nemške cerkve pred celjsko Gimnazijo.

Šmarska prosveta

Med tednom se je pod vodstvom predsednika občinske Zveze Svobod in prosvetnih društev Marjana Ungarja sestel upravni odbor, ki je globalno predvidel načrt za tekoče leto. Delo je podeljeno po komisijah, kar bo omogočilo, da bo več ljudi v različnih smeri usmerjalo splošno prosvetno delo. Ugotovili so, da je v občini 22 prosvetnih društev, le žal, da delavni Sentvidčani in Mestinjčani prosvetnih društev nimajo formalno organiziranih. Prosvetna društva bodo v letošnjem jubilejnim

letu na središču v Smarju v rani jeseni pripravila kulturni teden, kjer naj odseva gledališko, glasbeno in izobrazbeno-zabavno delo društev. Tako bi bile na področju šmarske občine tri večje proslave: centralna proslava aprila v Steklarni v Rogaški Slatini, mladinski miting na Kozjanskem in kulturni jesenski teden v Smarju. Sklenili so tudi, da bodo tesno sodelovali z mladino ter posvetili več pozornosti splošni izobrazbi odraslih.

Pevski zbor »France Prešeren« iz Kranja gostuje v Celju

Celjski pevski zbori so sporazumno z Občinskim svetom Svobod in ljudskoprosvetnih društev sklenili, da povabijo na gostovanje bratski pevski zbor »France Prešeren« iz Kranja. Zbor slovi kot naj-

Beogradu na proslavi 100-letnice rojstva Stevana Mokranjca v preteklem letu, ko ga je zvezna komisija izmed slovenskih zborov izbrala za sodelovanje na festivalu v Parizu.

boljši na Gorenjskem in je med najvidnejšimi v naši republiki. Ustanovljen je bil takoj po osvoboditvi, leta 1945. Naslednje leto se je moškemu zboru priključil še ženski. Od leta 1952 nastopa tudi v formaciji mešanega zbora. Gostoval je v naših republikah od Gorenjske do Makedonije. Udeleževal se je vseh republiških revij pevskega zbora in vedno se je uvrstil med prve. Stalno torišče za koncertne nastope so mu poleg Kranja tudi Bled in skoraj vsi večji kraji na Gorenjskem ter Radio Ljubljana.

Mešani zbor je dosegel največji uspeh v

Zbor vodi od ustanovitve ravnatelj glasbene šole v Kranju Peter Lipar.

Koncert bratskega zbora iz Kranja bo v soboto, 7. februarja ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma. 70-članski zbor nastopa v formaciji ženskega, moškega in mešanega zbora z izbranim sporedom pretežno sodobnih umetniških pesmi. Ker pade prereditev ravno na predvečer slovenskega kulturnega praznika, Prešernovega dne, bo gostovanje osvežilo običajni način praznovanja. Med prijatelji zborovskega petja vlada že velik interes za koncert. Vstopnice so v predprodaji v glasbeni šoli od 120 din navzdol.

CELJE - jugoslovanski zborovski center

Sloves, ki ga je lani mladinski pevski festival prinesel Celju, predvsem pa okoličina, da je bila organizacija tega festivala osvojena kot stalni sistem dela za razvoj mladinskega petja, obeta našemu mestu vlogo vsaj republiškega, če ne kar zveznega središča mladinskega petja. Ta obet je bil izražen že preteklo leto na jugoslovanskem glasbenem festivalu v Ohridu, kjer je celjski festival med zbranimi glasbenimi strokovnjaki zbudil nedeljeno pozornost in priznanje. Za najnovejšo kulturno poslanstvo našega mesta pa govori tudi ocena glasbene, posebej še pevske dejavnosti na območju celjske občine, ki smo jo slišali na nedavnem občnem zboru občinskega sveta Svobod in prosvetnih društev. Čeprav številka ne zadovoljuje povsem, je vredna, da jo ponovimo: v celjski občini organizirano poje 724 ljudi, od teh je 380 mladine, toda ta poje v zborih, ki jih po kvantiteti in kvaliteti pogrešajo tako v Ljubljani kakor v Mariboru.

Sledeč tedaj tradiciji mladinskega pev-

skega festivala, bomo tudi letos prisostvovali vrsti mladinskih koncertov. Po prvih podatkih bo začel gimnazijski pevski zbor pod vodstvom prof. Egora Kuneja (22. aprila), sledil mu bo koncert mladine III. osemletke pod vodstvom Jurčka Vrežeta (9. maja), do konca meseca ali šolskega leta bomo deležni še treh gostovanj: najboljšega jugoslovanskega mladinskega zbora iz Varaždina, »Trboveljskega slavčka« in najboljšega mladinskega zbora mariborskega okraja, vmes pa bomo na posebni reviji spoznali letošnje najboljši mladinske zборе občin našega okraja. Festival bo zaključila celjska glasbena šola z dvema javnima nastopoma oziroma javnim instrumentalnim koncertom svojih gojencev.

K uspehu lanskega festivala so prispevali tudi naši meščani s svojo veliko gostoljubnostjo in pozornostjo. Upamo, da se bodo s takim kulturnim odnosom izkazali tudi letos, ko postaja Celje — jugoslovanski zborovski center.

Kulturni spomeniki Celja in okolice

Nekatere meščanske hiše

Potem ko smo si v dosedanjih člankih ogledali reprezentančne stavbe (Stari grad, Mestni grad, Grofijo, mestno obzidje in 12 dvorcev) mesta in okolice, bomo v naslednjih dveh sprehodih po starih mestnih ulicah, stopili v to in ono meščansko hišo ter pod njenimi arkadami in oboki prisluhnili utripu minulih stoletij.

Značaj meščanske hiše je bistveno drugačen od značaja fevdalnega gradu ali dvorca. Medtem ko je izolirani grad karakterističen za izrazito osebnost fevdalnega, samozvestnega partikularista, je meščanska hiša arhitektonsko izrazilo kolektivistično organizirane človeške srenje, ki je sicer družabno organizirana po cehih,

družbeno pa v mestnih občinah, čuti in misli kot celota. Ugotovljeno je, da je v okviru te celote vsak član lahko uveljavljal svojo individualno osebnost, toda samo v mejah, ki mu jih je dovoljevala družba. Mestna družba je s svojimi ekonomskimi in etičnimi zakoni omejevala meščanovo individualno osebnost enako, kot je mestno obzidje oklepalo njegovo domovanje. Toda kot je družba z omejitvami meščanom sočasno prožila tudi socialno varnost, tako mu je obzidje z oklepanjem njegovega domovanja nudilo življenjsko sigurnost. V takem trdnem moralnem in materialnem okviru se je meščanova samostojna družabna o bahuvo organizirani denarni hierarhiji, arhitektonsko pa v poudarjeni fasadi in portalu njegove vrstne hiše. Pri več ali manj podobni notranji organizaciji so meščanske hiše individualizirane šele na njihovih fasadah kot ogledalu njihove veljave. To dejstvo je splošno veljavno ter ga bomo spoznali tudi pri ogledu nekaterih meščanskih hiš v Celju, ki so zaradi te dokumentarnosti spomeniško zaščitene.

V obzidnem Celju 18. stol. je bilo okoli 180 hiš, med katerimi so bile nekatere »svobodne«, to je, da so bile sproščene hišnega davka in vojaške nastanitve. To so bile cerkvene stanovanjske hiše (2 samostana, župnišče, 5 beneficijarnih hiš) mestni grad, Grofija, hiša z antikami, mestna hiša ter mestni špital. Poleg »svobodnih« hiš je bila v mestu »akomenovana« kvartirna hiša, ki je služila izključno nastanitvi potujočih vojaških odredov. Ostale hiše so bile nesvobodne, ker niso imele plemiške po svojem nastanku. Ker pa se je pravo držalo nepremičnine in ne osebe, si tudi pozneje — pa čeprav so prešle v časno plemiško last — niso pridobile trajne »svobode«.

Drugače je bilo z gospodarskimi poslopi na koncih ozkih dvorišč in vrtov. Ta so bila mnogokrat lesena in pokrita s škodljivim celo slamo. Poleg hlevov so stali skedenji in shrambe polni sena, s ame in žitaric. Ta poslopja so navadno pogorela do tal, zato ni nobeno več ohranjeno. Stanovanjske hiše so bile enotnega koncepta. Imele so ozke, dva- do štirišorne fasade, bile so pa globoke. V pritličju so imele vežo, iz katere so navadno na desni vodile stopnice v nadstropje. V pritličju je bil še obrtni lokal, v nadstropju pa stanovanjski prostori. Zaradi ozkih parcel so hiše stile v višino, zato dvonadstropne hiše od 17. stoletja dalje niso bile več redkost. Značaj meščanskih hiš se je začel spreminjati šele v 19. stoletju. Takrat so dobile najprej bidermajerske, nato pa historične fasade, njihova stavbna organizacija pa se je prilagodila novim stanovanjskim zahtevam, zato je bilo po več hiš združenih v eno, mnoge pa dvignjene za nadstropja. Dvajseto stoletje je z »modernizacijo« prineslo kvarjenje hiš, ki še danes ni zaključeno, ker pr. manjkuje razumevanja za njihovo dokumentarno bit.

Jože Curk

Sare stavbe na mestnem trgu.

v nekaj vrstah v nekaj vrstah

LJUDSKA UNIVERZA

Ljudska univerza v Sentjurju pri Celju obstaja že precej časa, vendar je lani njena dejavnost skoro popolnoma zamrla. Letos so organizirali izobraževalni center, ki je izdelal precej pester program predavanj. Predavanja bodo zajemala zdravstvene, politične in družbene teme. Prirediti nameravajo 10 predavanj.

Ljudska univerza bo pričela delovati konec januarja in bo zaključila sezono šele v maju. Predavanja bodo v šentjurski občini razširili tudi na ostale kraje, in to predvsem na sedeže prosvetnih društev. S tem, da bodo predavatelji posredovali teme tudi v manjših krajih, bo Ljudska univerza izvedla okrog 100 predavanj. V njenem okviru deluje tudi šola za odrasle, za ka-

tero pa žal dosedaj ni bilo večjega zanimanja. Zato bo občinski svet Svobod in prosvetnih društev navezal tesnejše stike s sindikalnimi organizacijami delovnih kolektivov ter bo preko njih skušal vzbuditi zanimanje za izobraževanje.

GOSTOVANJE V SOSTANJU

S Shakespearovo dramo Othello so Velenjčani gostovali v nedeljo v Sošanju. Ker je naštudirano delo res kvalitetno odigrano, ne moremo razumeti, da sta bili obe predstavi v Sošanju tako slabo obiskani, saj je bilo na njih le okoli 250 gledalcev. Sodelovanje gledalcev je bilo presenetljivo dobro. Z Othelloom bodo Velenjčani gostovali še drugje. Sedaj bodo šli v Mežico na Koroško.

Življenje na naši vasi

Uspešno delo mladih zadružnikov v Dobrni

Nedavni občni zbor aktivna mladih družnikov v Dobrni je pokazal, da se je v preteklem letu dokaj uspešno izvajali zadane naloge. Za strokovno izpolnjevanje so priredili strojno traktorski tečaj, ki ga je dovršilo 15 članov, 20 pa jih je uspešno dokončalo kmetijsko gospodarsko šolo. Aktiv je uspel, da je v svoje članstvo vključil precej kmečke mladine, tako da se je njihovo število povečalo od 28 na 50. Z družinskim deležem po 250 din so vsi pristopili v članstvo tamkajšnje kmetijske zadruge. Izvedli so tudi poučno

ekskurzijo v Slovensko Primorje. Da se njihovo delo upošteva, je razvidno tudi iz tega, da je bilo v zadružni svet izvoljenih 7 članov aktivna.

Na občnem zboru so sklenili, da se bodo predvsem posvetili hmeljarstvu in živinoreji, uredili pa bodo tudi matični čebelnjak. Sprejeli so tudi individualne naloge. Tako bo 10 članov izvršilo analizo zemlje, posamezni člani bodo nabavili skupaj 500 solčavskih ovac ter izvedli asanacijo sadnega drevja. Naštudirali bodo tudi igro in skušali razširiti Kmečke knjige.

SOLSKA ZADRUGA V PRISTAVI

V Pristavi so pred nedavnim ustanovili pionirsko kmetijsko zadruzo z združnim svetom in vsem pripadajočimi zadružnimi organi. Zadalji so si tudi primeren delovni program, po katerem predvidevajo na dodeljenem zemljišču gojiti sadovnjak, delati različne poskuse. Poleg tega pa posvečajo veliko pozornost tehnični vzgoji, za kar so prejeli že tri nagrade. Zadnja je bila fotoaparat, zato se bodo posvetili še delu v fotokrožku. V novem prosvetnem domu, ki so ga gradili letos s pomočjo kmetijske zadruge tudi udarniško, bodo imeli primerno delavnico za tehnični krožek. Pionirji sami krepko pomagajo pri gradnji doma in je upravitelj Tone Kramar nanje prav ponesen.

RESITEV ZADNJE KRIZANKE

Vodovarnost: 1. pastoral, 10. Artamanov, 11. rman, 12. kapa, 15. talka, 15. Man, 16. Edo, 17. De, 19. rt, 20. Ra, 21. Mati, -u, 25. Maribor, 25. Atik, 27. Laba, 28. manever, -b, 30. Eton, 31. Ag, 33. Am, 35. an, 36. ute, 37. siv, 39. Jalen, 41. Ares, 43. rane, 44. Dodekanec, 46. anatomija.

Zgodba o dveh nesrečnih črpalkah

»Ne bo odveč, če ti sedaj ob predaji povem nekaj besedi iz moje preteklosti, je nagovorila stara trška pumpa svojo novo naslednico.

Leta 1940 so stari trški vodnjak razširili in ga povišali v cisterno. Mesto sesalke so podelili meni, ki sem bila že takrat ostarela in zdelana. Mislili so, da bom imela na Pilštanju lažjo zaposlitev. Oh, kolikšna zmota!

Dočakala sem okupacijo in poleg okupatorja. Zločinsko se je znesel nad mano, da nekaj časa sploh nisem bila za rabo. Potem mi je krajevni odbor pomagal, da

nisem mogla ustreči žejnim. Obrekovali so me, da sem se domenila z oštriji in se potuhnila. Moj žalosten sloves je prešel tudi v okolico.

Pred trgovino v Lesicnem je priletel možakar vlekel in vlekel iz tobačne pipe, toda dima ni dala. Neke tovarišice se je spomnila mene in pohvalila pipo: »Na svet takšna, kakor pilštanska pumpa.« Lepi vzgled tovarišice je tako omamila zraven stoječega kolesarja, da se je brž pognal za znanim voznikom in mu zaklical: »Janez, tvoj voz škriplje, kakor pilštanska pumpa.«

Zelim ti, da bi uživala več priznanja in spoštovanja, kakor sem ga jaz za svoje delo, je končala stara pumpa.

Prihod nove črpalke so razglasili pred trško lipo. S svečanim glasom je krajevni klicar povedal, da je po dolgem prizadevanju uspelo dobiti od občine sredstva in oskrbeti prebivalce z novo sodobno sesalko. Naj bi zdrava preživela vsaj štiri generacije. Vsem, ki bodo deležni blagodi črpalke, je poudaril glasnik, naročamo, da z njo dostojno ravnaajo, jo zavarujejo proti mrazu in ji pravočasno preskrbijo, plašč.

Štiri mesece po tem slavnostnem dnevu pa razberemo iz obtožnice nove črpalke tole:

Meni, nezaščiteni siroti, je sredi novembra od mraza počila žila. Spravili so me na voziček in peljali sem se po škrbinašči cesti mimo pokopališča navzdol. Odsakovala sem, kakor da bi v najhitrejšem diru sedela na iskren konju. Ko sem se vozila skozi Stari Trg in bila že pred Suhadolom, je pravkar izstopil iz svoje hiše predsednik krajevnega odbora Lado R. Cim naju je zagledal, je ostrmel, kakor da bi ga obšla slaba slutnja, vrgel roki v bok in s tresočim glasom vpil naproti: »Kakšnega vraga pa spet vlečeš, Jaka?« »E, e, pilštansko pumpo. V Kozje sem namenjen z njo, pa morava poprej pri tebi popraviti kolo, ki ga je voziček razbil klane.« Ko je prišel Jaka bliže, Lado sprva od samega presenečenja ni mogel ziniti. »Nova pumpa, Jaka, sliši, nova pumpa komaj dva meseca je v službi in že marodira!«

»I, seveda nova pumpa, stare ne bom vlečel, njej je že poleti odbila zadnja ura,« je Jaka potolažil Ladota. Pravi, da so nameravali ogrniti pumpico s plaščem, toda zmrzal je za eno noč prehitro pritnila, drugi pa trdijo, da so z nakupom odeje samo en dan zamudili, je Jaka poveljalčal pumpo.

Klešče in žica sta pomagala kolesu, da se je spet vrtelo in da sva lahko nadaljevala vožnjo v Kozje. Tam je moral Jaka mene, težko 52 kg, štiporamo okoli nositi dokler se me ni iznebil v Čebularjevi ambulanti. Mladi mojster mi je potrpežljivo izžgal in zažil rano, ki se mi bo poznala do konca mojih dni. Nekaj dni sem samevala v čakalnici, ker so moji domači pričakovali, da se bom kar sama peš vrnila na Pilštanj. Končno se me je spet usmili Jaka in me na vozečku spravil domov.

Sedaj čitkam v veži na Pilštanju. Čakam, kdaj se bodo naveličali, zajemati z lonci in drugo posodo iz cisterne. Toda moja pokroviteljica, tovarišica Higiena zahteva od mene nepretrgano delo, je zapisano v obtožnici nove pumpe.

F. C.

Na stranskem tiru vsakdanjosti

(Zapiski iz zdravilišča)

se zdela morda na pogled. Ljudje tu se podobno kakor zunaj ukvarjajo z najrazličnejšimi reči. Prvi delajo praktične, lepe in koristne predmete, kakor prtičke, nočne svetilke, šatulje in podobno; drugi biljardirajo ali kvartajo, kratkoma, ubijajo dolgčas; skorajda vsi pa redno obiskujejo obe tedenski kinopredstavi ali kakšne drugačne prireditve, namenjene razvedr. lu. Dejavnost, kakor vidite, je zelo pestra, in da je podvržena nekemu neizogibnemu redu.

»Dan se tudi tu začne z jutrom in konča z večerom. V tem je podoben vsem drugim dnevom; njegova vsebina pa je, seve, drugačna. Sloni na počitku. Počivanje je navezadnje bistvo zdravljenja...«

»Strinjam se v tem, da je sedem mesecev bolj ali manj dolga doba, zlasti, če jo mora človek preteči v bolnišnici. Ker pa gotovo ni šla mimo, ne da bi zapustila vsaj kak vtis, me zanima, kakšnega.«

»Predvsem tuberkuloza dandanes ni več tako delikatna bolezen, kakor je bila še pred letom petdeset, čeprav je res, da me-

n'ku 1952. Nekdo je moral biti prvi. Pri zdravniku namreč, ki je bila to njegova prva plastika. In tako sem bil jaz. In ne samo, da me ni rešila jetike, napravila me je povrh še invalida.«

»In kako dolgo, mislite, boste zdaj morali ostati tu?«

»To vedo bogovi medicine. O tem ne razmišljam več.«

»Uspeh plastike tedaj ni popoln?«

»Včas h. Toda danes so plastike redke in tudi docela človeške.«

»Znano je, da je jetika veljala za neozdravljivo bolezen. Novejši čas jo je zamenjal s tuberkulozo. Ali je med obema besedama razen časovnega zaporedja še kakšna globlja pomenska razlika, ob kateri bi, denimo, jetika vzbujala grozo, tuberkuloza pa nekaj nasprotnega?«

»Vem, takšno mnenje ma vsekakor svoje zagovornike; toda nobenega razloga ni, da bi lahko bilo ali da bi celo moralo biti neizpodbitno. Predvsem in najprej je vsaka bolezen osebni problem, ki ga njena takšna ali drugačna oznaka ne more bistveno spremeniti. Mnenje pa, ki ga nazadnje vendarle spreminja oziroma zmanjšuje, s

Park obdaja krog in krog Zdravilišče Novo Celje.

dicina zoper njo še ni našla dovolj učinkovitega in zlasti ne trajno učinkovega sredstva. — Poseben in vsekakor izjemen vtis pa napravi na človeka tople človeški odnos bolniškega in ostalega osebja s prijateljem dr. Kopačem do bolnikov. Ta odnos je redek.«

»Zdaj, da tako rečem, se vračate s stranskega tira na glavni tir, po katerem teče vsakdanost bolj polno kakor tu. Ali nameravate v čem spremeniti način svojega bivanja oziroma ga prilagoditi zavesti, da ste bili v bolnišnici?«

»Dvomim; zoper okoliščine se skorajda ni mogoče boriti.«

Potem sem govoril še z enim izmed onih ki so prišli.

»Ste prikrat tu?«

»Ne. V zdraviliščih sem dobil že kar domovinsko pravico. Zdravim se že deset let. Imam tudi plastiko. In kakšno! Glejte, to je bila prva plastika, narejena na Gol-

tem, ko ga pripisuje bolj spremembi v nomenklaturi kakor zdravi pameti posameznih za tuberkulozo obolelih ljudi, ne temelji na dejanski, marveč na domnevni resnici.«

»Ob koncu me zanima še odnos zdrave okolice do tuberkuloznih bolnikov. V čem se kaže?«

»V predsodkih. Odvisno pač od tega, kako daleč kdo ve, da lahko zbolijo za tuberkulozo tudi sam, ne da bi se za to moral izpostavljati okuženi okolici. Sicer pa je to že vprašanje neke utilitaristične morale.«

Tu se dialog neha. Kakršnakoli prisotnost obeh oseb je samo vizuelna; dejanska bi vodila v reportažo — v zunanost in pomanjkljivost, kar tudi tu ni odpravljeno, saj se pred človekom, ki se je tako ali drugače seznanil s tem okoljem, odpira neizčrpno področje velikih in malih vprašanj.

žena*dom*družina*žena*dom*družina

PO TOČI ZVONITI JE PREPOZNO

Problemi ob zaključku polletja v šolah

Tolikokrat se govori, da je danes malo roditev, ki se ne bi zanimali za učni in vzgojni spreh svojih malčkov. Nekateri trde, da se bolj zanimajo delavci, drugi zopet, da kmetje, in tretji pravijo, da se za vzgojo in uspeh še posebno zanimajo intelektualci. Pri vseh teh trditvah nastane vprašanje, kdo ima prav.

V nekem razredu je petintrideset otrok: osemnajst dečkov in sedemnajst deklic. Od teh je devet ponavljalcev. Ves šolski okoliš sodi v pol industrijski kraj. Se pravi, socialna sestava učencev je takale: kmetje, poljski, tovarniški in rudniški delavci ter uslužbeni. Izobrazba roditev: na manjša dva razreda osnovne šole, najvišja končana univerza.

Od petintridesetih roditev jih je prišlo v prvem mesecu pouka povprečno, kako fantek ali punčka napreduje, samo pet: trije delavci in dva kmeta. Intelektualca nobenega! Naslednji mesec jih je prišlo spet pet, isto kot v prvem mesecu. Na cesti me je ustavilo šest roditev in še ti niso nič drugega vprašali, kakor če bo otrok »vzvozil« in da me prosijo, naj na njihove ljubljenske »malo bolj pogledam« in da mi ne bo »zastonj«.

Cetri mesec se je slika spremenila. V šolo je prišlo kar dvanaest roditev. So lidno število, kaj? Nekateri so se opravičevali, da prej niso utegnili. Trije, štiri pa so bili odkriti in priznali, da se jim enostavno ne ljubi.

V petem mesecu je bil rodiljski sestanek, tri tedne pred razdelitvijo spričeval. (Tu ga je učitelj absolutno po omili. Sestanek bi moral sklicati že v tretjem mesecu, da si lahko otrok ocene eventualno popravi.)

In zdaj pogledmo, v kakem vzdušju je sestanek potekal.

Udeležba je bila šestdeset odstotna. Najprej kratak referat, ki je zajel: otroka, dom, okolje, šolo in učitelja. Nato sem govoril o splošnih stvareh, o problemih, ki jih je

v štirih mesecih nastalo nič koliko. Ko pa sem končal in roditev poprosil za besedo, so kar najstrožje molčali. Le tu in tam je kateri izmed njih našel kako vprašanje.

Odprl sem redovalnico, klical imena in govoril o uspehih posameznikov. Roditelji so prikimali, vzdihovali, se čudili, pa tudi grozili. Roditelji pridnih in nadarjenih učencev si očitno niso delali skrb. Njihovi obrazi so bili razžarjeni in oči so zadovoljno sijale. Toda za njimi so bile drugačne slike obrazov. Oči so nervozno švigale, obrazi so bili resni in nervozno nemirni. Bili so med njimi tudi taki, katerih otroci so pridni, si prizadevajo, a se težko učijo. In oči teh roditev so bile solzne. Težko je bilo njim, težko otroku, težko učitelju.

Po šestmesečnem sem polletje kar najhitreje bližalo. Otrokom sem povedal približne ocene. Nekateri so planili v jok, spet drugi so se zadovoljno smejali. Roditelji, ki jih poprej dobre štiri mesece ni bilo videti, so zdaj, teden dni pred izkazi, napadli na šolo. Skoraj vsi so zastavljali ista vprašanja. In tudi proteste.

»... Ne morem verjeti, da je naš tako zanič! Res ne razumem, zakaj je v tem predmetu tako slab? Čudno se mi zdi, da prav v šoli ne zna! Če ga vprašam doma, vse razume in zna. Veste, če bi ga še doma ne učili, bi bil čisto zgubljen. Ampak zdaj mu že pokažem! Tudi minute mu ne dam časa za potoptanje in igranje. Učil se bo, da bo kar pokalo!«

Ali pa: »... Naš pravi, da prej vse zna. Ko pa ga vprašate, se tako prestraši, da v tistem trenutku vse pozabi. Prosim vas, vzemite našega v roke. Veste, tako bi rada, da bi zdelal.«

In še: »... Jaz bi pa prosila, če bi našo premetili v drugo klop. Pravi, da je tista Pepa tako klepetulja, da našo Frančko naprej moti...«

Na cesti me tokrat ni nihče ustavil. Le v neki gostilni me je vprašala žena umskega delavca, kako kaj njihov sin napreduje. Oče pa je zamahnil z roko.

»Pusti siromaka. Ima vendar v šoli dovolj sitnosti z našim jaknom. Zaostal ne bo, to vem. Ali ni tako? Na zdrave tovariš učitelje!«

Pred samo razdelitvijo spričeval pa je kar enajst roditev potrkal na šolska vrata: sedem deincev, trije kmetje in en umski delavec. Močno jih je skrbelo, če bodo njihovi otroci izdelali. Nekateri pa so se zavzemali za prav dober ali celo odličen uspeh! Takole so mi polnili ušesa.

»... Ali ima res v zgodovini samo dobro? Joj, potem pa ne bo odlična! Veste, usako leto je odlična in ne vem, kaj neki poreče mož, če bo prinesla letos prav dobro spričevalo.«

In še takole:

»... Prišla sem vprašat, kako je kaj z našim. Bo izdejal? Ne? Kako pa to? Meni se pa ne zdi tako neumen! Tolikokrat sem hotela priti v šolo, pa... Pogledajte, bere še kar za silo. Računa še tudi, pisave pa že tudi nima tako slabe. Kar »spregledajte« mu tisto nezadostno! Vas ne bo vrag vzel, otroku pa boste dobro napravili. Veste, saj ne bo šel študirat, za kramp in lopato bo pa že znal držati...«

Potem še protest:

»... Jaz pa sem se zanesla na vas, otrok vas ni mogel prekaliti, na, zdaj bo pa komaj z dobrim izdelal. Tako strogo bi pa tudi ne bilo treba redovati! Se meni bodo živci popustili, kaj ne bi otroku. Veste, kar odkrito vam povem, če ste Polajnarjevega spustili naprej, bi morali še našega. Saj pravim, ta vražja protekacija, je bila in bo!«

Se in še so se vrstili ugovori, prošnje, protesti. Star pregovor pa pravi: »Po toči zvoniti je prepozno!« Med letom rešujmo probleme!

sem začela spet gibati. Navzlic temu so me imeli na sejah stalno v zobeh. »Odstavite že vendar to pokveko in nam priskrbite novo sesalko!« In kadar je poleti zaloga vode pojemala, sem bila tega seveda jaz kriva. »Pohaba salabolska, samo cvili od sebe pa ne da niti sline.« Imela sem nekaj let istega skrbnika, ki me je spravljaj ob hudih napadih spet k sebi. Težko je hodil navkreber, zato je nekoč zagodrnjal: »Ze spet moram pregledati stari trški klopoteč!« Sramota! Mene je prmerjal s pokvarjenim kurjim izdelkom!

In kadar so se otroci na meni vadili v orodni telovadbi, niso prispevali k izboljššanju mojega stanja.

Ni bilo malo se marjev, ki so se v polletnih sejih zatekli k meni. Navadno je vsak poškilil proti gostilni, če ga kdo opazuje, kajti na sejmške dni se ne spodobijo piti stoddotno vodo. Bila sem suha in

iz celja in zaledja

Pred maškarado Olepševalnega in turističnega društva v Celju

Na pustno soboto, 7. februarja bo v veliki in mali unionski dvorani že 32. tradicionalna maškarada celjskega Olepševalnega in turističnega društva. Letos bo izvedena pod geslom »Vsi maskirani«. Kaj to pomeni? Na željo organizatorjev pustnega rajanja naj bi letos ne bilo v dvorani »civilne« osebe. Zato bodo vsi nemaskirani obiskovalci dobili pri vstopu brezplačno polovično masko in primeren klobuček. Tako naj bi ta »ukrep« pripomogel k čim bolj-šemu razpoloženju in pravemu pustnemu veselju. Olepševalno društvo je zagotovilo tudi primeren program. Tako se bosta predstavila Smarski Anzek in Prleški Halček, nadalje čisto pravi Svengali itd. Za ples bosta skrbeli dva ansambla, za postrežbo pa kolektiv restavracije Koper. Prvič v zgodovini maskrad Olepševalnega in turističnega društva bo urejen kozmetični salon ljubljanske tovarne Ilirije; zraven tega

bo ta tovarna zagotovila še posebnega čistilca čevljev, ki bo svoje delo opravljajal brezplačno. V navadi je, da bodo najbolj originalne moske nagrajene z lepimi darili. Skratka, zagotovljena je lepa in pestra zabava...

Letos bosta za otroke pripravljeni dve prireditvi. Tako se bo ob 15. uri začela 4. otroška maškarada, na kateri bodo prav tako nastopali Smarski Anzek, Prleški Halček, Svengali (kot čarodeji), itd. Medtem, ko bo otroška maškarada namenjena malčkom od 5 do 8 leta starosti, pa se bo ob 17.30 začela prva mladinska pustna prireditev z enakim sporedom, kot otroška.

Alpos v Šentjurju se naglo razvija

Tovarna Alpos v Šentjurju pri Celju je že prešla iz začetnih težav ter je proizvodnjo preusmerila na izdelavo aluminijastih izdelkov. Tako so sedaj pričeli izdelovati moderno opremo za restavracije, za katero vlada po vsej državi veliko zanimanje in je njihova proizvodnja za letos že razprodana. Z izdelavo te opreme bo popolnoma omejen uvoz le-te iz Italije. Po perspektivnem planu bo tovarna izdelovala tudi gostinske avtomate, pričela pa bo izdelovati tudi celotno opremo za gostinsko in trgovsko mrežo. Podjetje se naglo razvija ter je s svojimi kvalitetnimi izdelki že prodrlo tudi na inozemska tržišča. Tako je sklenilo dobavne pogodbe z Nemčijo, Svico, Avstrijo in vzhodnimi državami.

Precejšen problem v izpolnjevanju plana predstavlja za to tovarno neredna dobava materiala. Kljub tej težki pa se bo letos

Posvetovanje predstavnikov LMS in učiteljev

Pred kratkim so se zbrali v Smarju pri Jelšah predstavniki osnovnih organizacij LMS in mlajši učitelji k posvetovanju o skupnem delu. Ob tej priliki je predsednik občinskega ljudskega odbora Joško Lojen prisrčno pozdravil zborovanje ter v jedrnatem razpravljanju podal nekaj temeljnih problemov v zvezi z gospodarstvom velike šmarke občine. Kmetijstvo je osnovna naloga, zato je mladim kmetovalcem poleg splošne strokovne izobrazbe potrebno nuditi tesno povezavo tudi prosvetno, kar je naloga našega učiteljstva. Pojasnil je tudi vprašanja okrog zakona o nacionalizaciji stavbnih parcel ter spremembe v davčni politiki. Predsednik okrajnega komiteja Fran-

ček Knafelc pa je podal nekaj smernic v zvezi z nalogami mladinske organizacije na vasi in mladinskimi delovnimi akcijami. Sklenili so, da bodo v zvezi s 40. obletnico SKOJ posredovali pionirjem in mladincem važne dogodke iz zgodovinskega razvoja, na Kozjanskem pa bo mladina v junijskih dneh organizirala vsemladinski občinski miting. Posvetovanje je lepo uspelo in bi bilo primerno, da bi se mladinski funkcionarji in prosvetni delavci še večkrat sestajali, saj mora biti med njimi najtesnejše sodelovanje.

TUDI V DOBRNI KMETIJSKO-GOSPODARSKA ŠOLA

V Dobrni je pričela s poukom kmetijsko-gospodarska šola, ki je urejena internatsko. Vanjo se je vključilo 50 mladincev in mladink iz vojniškega področja. V okviru te šole, ki bo trajala 18 dni, bodo dekleta obiskovala kuharski in gospodinjinski tečaj, fantje pa strojni tečaj. Vso pozornost bo šola posvetila družbeno-političnemu izobraževanju mladine.

TEŽAVE PRI USTANAVLJANJU DRUŠTEV PARTIZAN V ŠENTJURSKI OBČINI

Precejšnje probleme v šentjurski občini imajo pri ustanavljanju telesno vzgojnih društev Partizan. Manjka jim predvsem primernih prostorov, kjer bi člani lahko vadili, poleg tega pa tudi primernih rekvizitov. Tako lahko redno deluje le društvo Partizan v Šentjurju, letos pa bodo ustanovili tudi telesno-vzgojno društvo v Ponikvi. Svet za telesno vzgojo, ki deluje skupno s Svetom za prosveto, je letos opremil z najpotrebnejšimi rekviziti vse osnovne šole. Da bi se v samem Šentjurju, kjer je precej industrijske mladine, razširilo delo Partizana, bodo do leta 1961 zgradili stadion in velik plavalni bazen ter so v ta namen že izdelali idejni načrt.

V DOBJU PRI PLANINI NE SPIJO

V Dobju pri Planini se je v zimskem času zelo razmahnilo prosvetno delo, saj dela društvo v petih sekcijah. Člani dramske sekcije študirajo Nušičevo komedijo »Doktor«, ki jo bodo v kratkem uprizorili. Postavili so tudi nov, sodoben oder v skupni vrednosti preko 70.000 din.

Prav tako pridno vadi mladinski pevski zbor, v katerem je 22 pevcev, ki so že imeli en javni nastop. V tej sezoni je bila ustanovljena vaška godba, v kateri igra šest godcev. Te sekcije so se prijavile na občinski festival, ki bo letos v maju. Poleg omenjenih sekcij že dela splošno izobraževalna (sem spadajo ljudska knjižnica, plesne vaje in prikazovanje diafilmov). V sklopu prosvetnega društva je bila pred kratkim ustanovljena tudi strelska sekcija.

T. F.

KOZJANSKI PIONIRJI TEKMUJEJO

Zaradi prostorov, ki so tesni, imajo pionirji v Kozjem za tekmovalne mladine težke pogoje, vendar so na odrednem sestanku pripravili korajzen program in se tako vključili v tekmovalno delo. Izdelali so vrsto lutk, transformatorček, elektromotorček, piščalke, zmaje, pomagali pri zaključni gradnji kopališča, uredili cvetlične grede, poleg tega pa še igrajo lutkovne igrice, plešejo ljudske pleske, šahirajo, kolesarijo in še še. Pred kratkim so dobili ljubko garnituro za tehnično delo, ki jo pridno izkoriščajo. Zelimo, da se s pridnostjo uvrste med najboljše mlade tehnike.

celjski trg

CENE NA ZIVILSKEM TRGU V TEM TEDNU (cene v oklepaju drž. sektor)

Krompir 18, čebula 70 (55), ohrovt 30 (25), zelje sveže 24-30 (18-24), fižol visoki 70-80 (70), fižol nizki 50-60, salata 65 (65), spinaca 100, cvetača 80 (74), jedilni korenček 50 (50), petšilj 60-80 (50), koleraba 30, pesa rdeča 25 (25), česen 170 (170), kisló zelje 40 (40), kisla repa 22, motovilc 140, pori 40 (50), hruške 60, jabolka 20-30 (25-30), orehi celi 110-120 (120), orehi jedra 420-450 (450), mleko 35, maslo 509, skuta 150, smetana 240, jajca 17-20 (22), perutnina 400-650 (300), zelena 60 (50), lige suhe (200-240), dateljini zavitek (57), rozine (540), suhe hruške 80 (180), suhe slive (200), limone (286).

gibanje prebivalstva

V času od 17. do 24. januarja je bilo rojenih 21 dečkov in 18 deklic. Poročili so se:

Viljem Selekar, šofer iz Imena in Rozina Selekar, natakarka iz Celja. Baldesar Batalaki, fotograf, pomočnik in Katarina Fonda, blagajničarka, oba iz Celja. Henrik Sedlar, mizarski delovodja in Gizela Sporar, predmet. učiteljica, oba iz Sentruperta. Maksimiljan Krašovec, ključavničar in Stefanija Golavšek, gosp. pomočnica, oba iz Migojnice. Franc Knez, rudar iz Konovega in Pavla Lipovšek, delavka iz Celja. Franc Cepin, mizarski pomočnik iz Zadobrove in Marija Smarčan, poljedelka iz Brezove. Henrik Parežnik, kmet in Ivana Razgoršek, poljedelka, oba iz Zavrha pri Galiciji. Peter Podvršnik, delavec iz Hrami in Angela Mirnik, delavka iz Trnovci pri Celju.

Umrli:

Jožefa Cokan, delavka iz Loznice pri Zalcu, stara 18 let. Marija Ropotar, vzdrževana oseba iz Celja, stara 84 let. Franc Mulej, kmetovalec iz Vodul, star 68 let. Matilda Vostner, gospodinja iz Nežbiš, stara 58 let. Matija Lampret, upokojenec iz Celja, star 76 let. Jernej Celik, upokojenec iz Celja, star 62 let. Zlatica Strič, otrok iz Solove, star 7 mesecev. Marija Schmidt, otrok iz Vitanja, stara 3 leta. Matija Hrovat, prevzlikarica iz Kranjice, stara 73 let. Anton Lokan, cestar iz Založ, star 48 let.

VI. družabni večer

REZERVNIH OFICIRJEV
BO V SOBOTO, 31. JANUARJA 1959
V DOMU OF

kronika nesreč

Jože Mastnak iz Bodreža Pri Grobelnem je padel tako nesrečno, da si je hudo poškodoval hrbtenico. Na posledične poškodbe je naslednji dan umrl.

Triletna Marjanca Smid iz Vitanja je v neopaženem trenutku padla v vrelo vodo. Dobila je hude opekline po spodnjem delu telesa. Ivanu Tanšek iz Laškega je padel pri delu hlod na stopalo noge. Zmečkal mu je prste. Angela Emeršič iz Delavske ulice je padla s kolesom in si poškodovala glavo.

Drago Eberline si je pri delu v gozdu poškodoval roko. Alojz Gaberšek iz Nerbiš pri Pristavi je v gozdu podiral dreve. Drevo, ki je padlo na njega mu je zlomilo nogo in poškodovalo rebra. Pri padcu si je zlomila nogo Alojzija Prešiček iz Založ pri Polzei.

OB 40-LETNICI KPJ

Preteklo nedeljo so prebivalce St. Andraža pri Velenju obiskali pevci in recitatorji iz Velenja in j h razveselili z vedrim programom. Gostovanje je bilo v okviru proslav 40-letnice KPJ. Sentandražani so bili obiskani veseli in željno, da jih še obiščejo.

ZE PET PREDAVANJ

Delavska univerza Velenje je doslej pripravila pet uspešnih predavanj. Na zadnjem predavanju »O mladini in ljubezni« se je zbralo 150 mladih ljudi. Ne bomo pretiravali, če trdimo, da je bilo to predavanje, ki ga je imel dr. Potrč, med najkvalitetnejšimi. Se vedno pa ni v Velenju dosti zanimanja za vzgojno vprašanja. Pred dnevi je bilo drugo vzgojno predavanje šole za starše. Tov. Vutkovičeva je govorila o odnosu staršev do otrok. Na predavanju je bilo le 30 staršev. Naslednje predavanje, ki ga šola pripravlja, bo o spolni poučitvi mladine.

VELIKO ZANIMANJA

Za tečaj visokokvalificiranih delavcev v Velenju, ki je pričel z delom 15. januarja, je veliko zanimanja. Obiskuje ga nad 40 delavcev iz Velenja in Soštanja. Pouk imajo dvakrat tedensko v prostorih osnovne šole Velenje. Tečaj je razdeljen v dva oddelka: za kovinarje in električarje. Trajal bo pet mesecev. Pripravila ga je Delavska univerza Velenje. Potreba po pre-kvalifikaciji delavcev v Velenju je precejšnja. Samo v rudniku lignita Velenje je 150

takah ljudi. Če bodo lahko našli primerne prostore, bodo že februarja pričeli še z dvema tečajema: za polkvalificirane in kvalificirane delavce.

USPEHI V PESJU

Dramska sekcija DPD Svobode Pesje pri Velenju je štirikrat uspešno uprizorila Golievo pravljico »Ubogga Ančka«. Z njo je gostovala tudi v Velenju. Obisk na obeh predstavah je bil zelo lep. Igrali so jo dobro. Med igralci smemo pohvaliti Cokolado, Balonček pa bi po skrbnejši obdelavi lahko postal zelo dober igralec. Motilo je predvsem izrazito gestikuliranje nekaterih igralcev. Scena je bila učinkovita. Razveseljivo je, da je dramska sekcija iz Pesja, ki jo vodi režiser Mravljak, v krajšem obdobju naštevala dve igrici. Pripravljajo že tretjo. Tokrat bodo pripravili Jurčičevega Domna.

LEPA PRIREDITEV

Za zaključek I. semestra je pripravila Glasbena šola Soštanj z oddelkom v Velenju interno produkcijo. Nastopali so gojenici iz Soštanja in Velenja. Med mlajšimi sta presenetila dvojčka Stegnarjeva iz Soštanja na violini, med starejšimi pa Končanova Truda iz Velenja na klavirju. Prsilen je bil tudi nastop najmlajšega šestletnega gojenca Plankla, ki je skrbno zaigral valček in polko »Na Robleku«. V tej glasbeni šoli je 117 gojencev, povprečni uspeh je dober. Prav je, da posvečajo vso skrb najmlajšim. Za njihovo glasbeno izobraževanje pa bo treba še temeljiteje metodološko delati.

GOSTINSKO PODJETJE

Branibor

razpisuje delovno mesto

kvalificiranega
skladiščnika - kletarja

V poštev pridejo tudi kvalificirani in polkvalificirani gostinski delavci.

med ljudmi • med ljudmi • med ljudmi

Šole — »tovarne« elektromotorjev!?

Brez šale, naslov je resničen, čeprav malce pretiran. V bodoče bodo v osnovnih šolah otroci delali marsikaj, kar

dandanes spada v spretnosti različnih tehničnih in obrtniških strok.

Pred dnevi je v Celju končala prva in začela z delom druga skupina tečaja za tehnično vzgojo. Tečaj obiskujejo učitelji z osemletk, ki bodo v prihodnje poučevali tehnični pouk. Tovrsten pouk ročnih spretnosti je bil doslej po različnih šolah zelo raznolik. To je bilo odvisno od znanja in sposobnosti učiteljev, od razpoložljivih sredstev in še marsičesa. Marsikje takega pouka sploh ni bilo, ponekod pa se je razvil (v Podčetrku, Dobrni, Celju, Rogaški Slatini) na zavidljivo višino.

Poglejmo torej v delavnico tretje osnovne šole v Celju, kjer te dni zaenkrat še pedagogi delajo razne stvari, ki pa bodo čez čas nastajale med prsti tisočev otrok po našem okraju.

Po treh dneh tečaja je bila ena izmed učilnic že pravcato razstavišče najrazličnejših izdelkov. Večina teh izdelkov ima svoj praktični pomen. Iz-

Iz polivinila dandanes lahko napravimo zelo lepe stvari. S tem se tov. Stan-ka Maleševa strinja in bo pridobljeno spretnost gotovo uporabila na šoli v Šentilju pri Velenju.

delani so v glavnem iz odpadkov raznega materiala. Naštetimo nekatere izmed njih. Papir, lepenka, barve, kos platna, kos stekla in lepilo... To so sredstva, s katerimi se da narediti veliko stvari. Sol-ske mape, lične beležnice, škatle za minerale, semena, herbarije itd. Ti izdelki imajo uporabno vrednost na licu mesta v šoli.

Polivinil je prav tako izredno pripraven material. Lepe ovitke za knjige, okrasne ovitke za steklenice v živih barvah, vse to in še marsikaj bodo učenci po šolah lahko izdelovali.

Nekoliko več spretnosti terja obdelovanje lesa. Z žagico lahko iz kosov lep-ljenih plošč izdelajo vrsto učil za pouk. Poleg kosov pohištva v miniaturi, smo na tej razstavi lahko videli razne tpe vodnih koles, avtomobilčke, prekučnike, rudniške vagončke itd.

Novost pa so vsekakor električni izdelki. Doslej našeti predmeti niso ravnorevolucionarna novost s področja pouka ročne spretnosti, čeprav ti iz-

delki niso prodrli v programe vseh šol. Izdelovanje malih transformatorjev, elektromotorčkov, modeli parnih strojev, papirnih balonov, ki se s pomočjo toplega zraka dvigajo v velike višine, to so izdelki, ki posegajo v področje fizike. Seveda so ti izdelki sprčo majhnih sredstev še sila preprosti, vendar v bistvu revolucionarnega značaja za naše šole, kajti ko bo učenec izdelal miniaturni elektromotorček, ko bo znal izdelati model delovanja parnega stroja, je že stopil na »prvo stopnico« pregovora: — Kar se Janezek nauči — to Janez zna —.

Ta tečaj med semestralnimi počitnicami je obiskalo okoli 80 učiteljev iz našega okraja. S tem, da v nekaterih šolah že imamo kader, ki je usposobljen poučevati mladino ročne in tehnične spretnosti po novih metodah in kriterijih, bo večji del naših šol že v letošnjem letu na široko uvedel tehnični pouk v svoj učni načrt. Tečaj sta organizirala okrajni odbor Ljudske tehnike in okrajni svet za šolstvo. Poleg znanja, ki so se ga udeleženci v pičlih dneh nabrali, so bodoči predavatelji tehničnega pouka odnesli s seboj tudi precej orodij in materiala, da bodo po počitnicah takoj lahko začeli z delom med učenci.

Transformator, ki zmanjšuje napetost na nizko voltazo, ni stvar prehudo zapletenih shem in formul, toda terja precej natančnosti in pazljivosti. Na sliki sta dva tečajnika pri izdelavi transformatorčka.

Franc Kukovec, ki poučuje tehnični pouk v Rogaški Slatini, je izdelal model, na katerem vsak laik lahko v nekaj minutah zve, na kakem principu dela pralni stroj. Njegov izdelek je bil vnešen v program tečaja in bo v bodoče služil, poleg ostalih izdelkov, kot učni pripomoček...

Ko si je predsednik OO LT tov. Gorenjak ogledal izdelke prve skupine, je bil navdušen nad uspehom. Istočasno pa so ga izdelki pripeljali do zelo poudarjene misli:

Ugotovil je, da bi bilo treba, vzporedno z uvajanjem tehničnega pouka na šole, misliti na ustanovitev šolskih zadrug, ki bi najboljše izdelke tudi prodale, skrbale za nabavo materiala itd. Te zadruge bi lahko opravljale tudi izmenjave izdelkov med šolami. Na ta način bi problem sredstev za tehnični pouk in za razvijanje le-tega do višjih stopenj ne bil več tako pereč.

Pa oporekajte misli v naslovu če morete? Mar na ta način naše šole ne bodo postale »tovarne« v malem? — c

Okrajni šolski inšpektor Drago Cuček, predavatelj na tečaju Anton Ormel, Franc Kukovec in Stane Strmnik so nad izdelki »kolegove tečajnikove nadose« zadovoljni...

med ljudmi • med ljudmi • med ljudmi

HULA-HOOP ANKETA

VPRŠANJE:

KAJ MISLITE O HULA HOOP?

TOV. VINOPIVEC:

TO JE DOBRA POGRUNTACIJA!

MED GOSTINCI:

PRI NAS SMO ŽE UVEDLI HULA-HOOP ŠNICL SISTEM. ODLIČNA ZADEVA!!!

TRGOVEC:

ZARADI HULA HOOP SMO MORALI UVESTI NON-STOP.

MOŽ: SAJ VIDITE, BABA MI JE PONORELA.

NEŽNI SPOL:

UPAM, DA BOM NEKOLIKO SHUJŠALA

NA JAPONSKEM SO PREPOVEDALI »HULA HUP«

Po vojni Japonci s slastjo posnemajo Amerikance z vsako neumnostjo. Toda tokrat se je zgodilo narobe. »Hula Hup« so na Japonskem prepovedali. Toda le na javnih prostorih, medtem ko v stav-

bah ta »šport ni zabranjen.

Prepoved »Hula hupa« je izzvala nešteto prometnih nesreč na ulicah in cestah in pa dejstvo, da so ceste in ulice v japonskih mestih zelo ozke.

OH, TA »CVEK«!

V teh dneh živijo naše družine pod vtisi šolskih uspehov. Ni mala stvar to solati! Ne samo otrokom, tudi staršem, zlasti mamicam, dela učenje mnogo preglavico. Pomagajo pri domačih nalogah, a pridejo včasih same v zadrego. Če odpove tudi sosed, je trdno pribito, da se nekaj tega niso učili.

Ob ocenah svojih otrok vidijo tako nekateri starši svojo oceno. Kako so ponosne matere, če ima otrok lepo spricevalo! O slabih spricevalih pa ne govorijo rade.

Govori se, da so ponekod topli otroke. To se je dogodilo tam, kjer se starši ves čas niso zanimali za uspehe svojih otrok. S tepenjem pa ne bodo odpravili nezadostnih ocen!

In kdo je kriv, da so? Vsekakor tisti, ki jih dajo! O tem so prepričani učenci in mnogi starši. Vzgojitelji pa trdijo nasprotno. Vse manj je namreč takih šolnikov, ki si skušajo pridobiti ugled z nezadostnimi ocenami. Učitelj vidi v realnih pozitivnih ocenah učencev uspeh svojega dela. Kaj bi dejal kolektiv o delavcu, ki bi pokvaril nad četrtino proizvodov. Prav gotovo, da je zanič! Tako mnenje imamo tudi o šolniku, ki doseže tako število negativnih ocen v razredu.

Do začetka drugega polletja se bomo v te ocene živeli. Takrat pa v borbo za znižanje nezadostnih! Starši (tisti, ki so topli) se bodo redno zanimali za uspehe svojih otrok, razredne skupnosti in šolske organizacije bodo s krožki in z medsebojno pomočjo pomagale slabšim tovarišem in tudi vzgojitelji bodo z dobro razlago in individualno pomočjo prispevali svoje. Seveda, glavno besedo pa bo imela tu volja in prizadevanost prizadetih učencev samih.

Zelo aktualna iznajdba

Spomin na lanski sneg...

Šestdesetletni krojač Attila Gubos iz Kanade je izumil nekaj zelo aktualnega. Izdelal je smuči, s katerimi se po gladkih zemljiščih, betonskih bistah in podobnih terenih, lahko smučate sredi največje vročine. Smuči imajo kolesa z krogličnimi ležaji. S temi smučkami se ne vozi »letni smučar« samo naravnost. Z njimi lahko dela vse gibe in obrate, od slaloma do ostrega telemarka in smučarskih skokov. Znani kanadski smučar Bertalan Mezo je iznajdbo nadvse pohvalil.

Ko tele vrstice čitamo in gledamo skozi okno, nam more biti čisto jasno, da iznajdba ni od muh. Če bodo spre-

membe v vremenu tudi v bodoče tako presenečale, potem so »letne smuči« ameriškega Attila rešitev v sili. Izumitelj pa vendar ne more storiti ničesa. Čeravno smuči niso ravno veliko dražje od običajnih, je za tako smuko treba pripraviti terene, ki nam jih je doslej dajala narava z obilico kar zastoj...

BARVA — PREVODNIK ELEKTRIKE

Podjetje, ki proizvaja lake v mestu Belmont, je pred kratkim izdelalo barvo, ki prevaja elektriko. Ta barva ima pomešano med barvilo tudi drobne luskinice srebra. Barva vsebuje tudi proti toploti odporno sintetično maso. Predvidevajo, da bo v prihodnje mogoče brez instalacije črpati energije iz katerega koli zidu v stanovanju. Izum pa ničesar ne pove, kaj se bo zgodilo z človekom, ki se bo naslonil na tak električni zid.

SATELIT UPANJA

Prihodnje leto nameravajo z Južnega pola spustiti v višave satelit »upanja«. V njem bo deklaracija o miru in sodelovanju, podpisani nekaj tisočev učenjakov in politikov, ki se borijo za mir. To bo prvi, zares miroljubni satelit. Mi se priključujemo tej ideji v upanju, da bodo želje v notranjosti tega satelita enkrat le uresničene.

Ne z vrži
sv njske kože,
prašiča oderi,
kožo pa prodaj
KOTEKSU!

18 PIRATI v tiskmanskem morju

CHARLES ANSON

Ravnal se je po luči z »Glorije«. Ko jo je minil, se je usmeril natanko proti zapadu.

Izplul je na odprto morje. Tod so bili valovi višji in veter je z večjo močjo pihal okrog samotnega čolna. Čez čas, ko se mu je zdelo, da leži vzhodni otok nekako dve milj za njim, je obrnil proti severu in upanju, da bo še pred nevihto našel vhod v laguno.

To pa nikakor ni bilo lahko opravilo. Luči ni smel prižgati, prezgodaj, še manj pa prepozno. V prvem primeru bi ga mogli opaziti, v drugem bi nasledel na čeri.

Minili sta dve uri. Jimu se je zdelo, da čuje zamolke udarce valov, ki se lomijo ob skalah. Za hip je prižgal luč. Dvajset ali trideset metrov pred njim so molele skale iz razpenjene vode.

Zgrešil je vhod. Veter ga je bil zanesel preveč proti vzhodu. Obrnil je na zapad in v nenehni nevarnosti, da se mu čoln pod nogami zdrobi na koščke, napredoval proti mestu, kjer je po vsej priliki ležal sto metrov širok preliv — vhod v laguno.

Končno je dospel. Čoln je poskakoval kot žrebe. Spolzel je tik mimo nevarnih skal in zaplul v mirnejše vode.

Jim ni pristal ob pomolu, marveč bolj vzhodno v plitkem jeziku, kjer se je iztekala v laguno izsušena struga nekdanjega potoka. Ob njegovem ustju je morje izlivalo tesno kadunjo, ki je bila ravno dovolj prostorna, da se je mogel v njej skriti motorni čoln. Redek palmov gozd je ločil ta prostor od široke sipine na katere robu je bila klubska hiša. Lučaj od nje se je gozd spet pričel. To čistino je bilo treba preteči ali pa se splaziti po pesku, ker je obstajala nevarnost, da v bližini prežijo piratske straže.

Ob poslednji palmi je obstal in z očmi meril razdaljo, ki ga je ločila od poslopja. Vsa okna so bila temna. Kazalo je, da v bližini ni nikogar. Legel je na tla in se po trebuhu zavlekel do zadnjih vrat. Bila so zaklenjena. Nad vrati je bil balkon, željezne podpornike je mogel doseči z roko. Splezal je nanj in se prihlul k zidu. Nekaj časa je miroval. Potem je pritisnil na kljuko. Vda se je, tečaji so zaškripali, stal je na mostovžu od koder so vodile stopnice v kadišnico. Tipal je po stopnicah navzdol. Ko je dospel na hodnik v pritličju, je najprej poiskal ključ, ki je običajno visel nedaleč od vhodnih vrat. Bil je na svojem mestu. Previdno je odklenil vrata in pogledal skozi špranjo. Pesek, ki ga je dvigal veter, je šumel po šipah oken in po nadstrešku vrat. Sicer je bilo vse mirno.

Mahoma se mu je zazdelo, da sliši oddaljen strel. Prislunil je, napet ko struna. Ga je varalo uho? Toda ne! Spet je počilo in še in še...

*

Gilbertu so pojemale moči. S tresočimi rokami je plezal kvišku med skačami tik za gibajočo se senco neznanca, ki ju je bil rešil. Bilo je kakor čudež, docela nepričakovano. Kdo je človek, ki jima je v poslednjem trenutku priskočil na pomoč? Nemec je, o tem ni dvoma, nekdo izmed piratske tople. Čemu?

Te misli so s hitrostjo električne iskre preskakovale v njegovih možganih. ko je samogibno, z mrzlično naglico prestavljal noge in se s potnimi prsti oprijemal zdaj skale zdaj nizko viseče veje ali debela. Napenjal je mišice in stiskal zobe; vse bolj se ga je poačala utrujenost, v sklepih je čutil rezko bolečino.

Na vrhu, kjer se je pričela zaseka, so za hip postali. Težko so sopli in si z rokami otirali znoj.

»Hva!« je rekel Gilbert.

Nemec ni odgovoril. Po kratkem premolku je vprašal: »Je še daleč do lagune?«

»Uro in pol, če bomo zdržali to naglico,« je rekel Peter v angleščini.

»Sledijo nam,« je hlastno zašepetal neznanec. »Brž naprej!«

Res so slišali oddaljeno lomstenje.

»Kakšnih dve sto metrov so za nami,« je dejal Peter, ko je prislunil. »Tecimo!«

Tekli so po zaseki. Gilbert je odvrnil jopič in srajco. Kdaj pa kdaj se je kdo spotaknil ob kamnu ali vej. Gilbertu je razbijalo srce v vratu in senceh, dihal je z odprtimi usti in lovil zrak.

Za njimi so počili strelji, toda predaleč, da bi mogli zadeti. Zasedovalci so najbrž streljali po zvoku, ne da bi jih videli.

CITAJTE
IN ŠIRITE
CELJSKI
TEDNIK

Peter se je spotaknil in padel. Ostala dva sta obstala in mu pomagala na noge. Potem so spet tekli.

Ze domala brez moči so prispeli do konca zaseke. Od sipine pred laguno jih je ločilo le še nekaj dreves.

»Ich kann nicht mehr,« je rekel neznanec in se naslonil ob palmo.

Gilbert in Peter sta ga prišla za pod pazduho in ga vlekla naprej. Privlekli so se do pečine. Zasedovalci so prihajali vse bliže. Še sto korakov do kluba. Neznanec se je oprostil njunih rok in tekel sam, negotovo, kot pijan. Preko glav so jim zažvižgale krogle.

Tedaj jih je z lagune sem obsvetil žaromet. Krogle so na gosto udarjale v pesek.

Vrata kluba so bila odprta.

»Brž sem,« je vpil neki glas.

Zdrveli so preko stopnic in planili v varno temno zavetje. Streljanje je utihnulo. Žaromet je svetil v vrata. Skozi špranje je padala svetloba. Čulo se je le sopenje iz utrjenih pljuč.

»Kdo je to?« je vprašal Petrov glas.

»Jaz sem, Jim. Ste vsi celi?«

»Da, mislim da smo.«

»Kdo je z vama?«

»Ne vem, Nemec je, ki naju je rešil.«

»Prihajajo!«

Po pesku so zatopotali koraki. Jim je odprl lino in ustrelil. Napadalcu so presenečeni obstali. Ustrelil je še enkrat.

»Obkolili nas bodo,« je rekel Gilbert. »Nekdo od nas se mora prebiti do radijske postaje...«

Zunaj je zarezgetala hitrostrelka. Krogle so udarile v vrata. Hkrati je zagrmelo. Blisk je razsvetlil temo. Dež se je vlij kot iz škafa.

»Radijska postaja je uničena,« je rekel Jim. »Vsi se moramo prebiti do motornega čolna. Pustil sem ga v ustju izsušenega potoka.«

»Tedaj brž ven, dokler je še čas,« je rekel Gilbert. Zdrveli so k zadnjim vratom. Jim jih je odpahnil.

Planili so v naliiv in tekli na življenje in smrt. Za njimi od desne so drdale hitrostrelke. Krogle so na gosto žvižgale skozi zrak.

Palmov gozd. Še kratek, obupen napor.

»Sem, sem!«

Izpluli so ravno še za časa. Jim je držal krmilo, ostali so plali vodo iz čolna.

Ko je naliiv ponehal, se je tema razredčila. Pluli so preko lagune proti izhodu. Na levi so videli luč motornega čolna, ki se jim je v polkrogu bližal in jim skušal presekati pot.

Vhod v laguno so minili za streljaj pred zasedovalci, toda k vzhodnemu otoku niso mogli več obrniti, ker bi peljali piratom naravnost pod cev. Luč piratskega čolna, ki je plul nekako sto metrov vzhodno od njih in se jim od leve približeval, je ugasnila. Obrnili so k zapadu, na odprto morje.

»Čez dve uri nas bodo dohiteli,« je pripomnil Peter.

Danilo se je. Oblaki so se dvignili višje, se trgali in redčili. Somrak je postajal svetlejši.

Zdaj so mogli že razločiti obrise drugega čolna.

»Boljši motor imajo,« je rekel Gilbert Nemcu.

»Da,« je odvrnil ta, ne da bi pogledal kvišku. Ko so bili prenehali plati vodo, je bil sedel, se naslonil na steno čolna in se nekako stisnil vase. Z rokami je objemal kolena in globoko dihal. »Saj so vas ranili!« je kričnil Gilbert. »Kri vam teče po roki!«